

**T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı**

ÖĞRENCİLERİN ŞİDDET ALGISI

ANKARA, 2008

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI	000
KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ	000

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

GMK Bulvarı No: 109 (06500) Maltepe-ANKARA

Tel: 0 312 230 36 44-230 39 26-231 69 60 Faks: 0 312 231 62 05

e-posta: earged@meb.gov.tr İnternet adresi: www.meb.gov.tr

Tüm hakları saklıdır. İçerikle ilgili alıntılar, kaynak gösterilerek kullanılabilir.
Kitap, çoğaltma araçları, optik araçlar vb. yöntemlerle çoğaltılamaz.

“En mühim ve feyizli vazifelerimiz millî eğitim işleridir. Millî eğitim işlerinde mutlaka muzaffer olmak lazımdır. Bir milletin hakikî kurtuluşu ancak bu suretle olur. Eğitimidir ki bir milleti ya özgür, bağımsız, şanlı ve yüce bir toplum halinde yaşatır ya da onu köleliğe ve yoksulluğa iter.”

Mustafa Kemal ATATÜRK

SUNUŞ

Millî Eğitim Bakanlığının araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) birimi olan Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED), eğitimle ilgili gelişmeleri yurt içinde ve yurt dışında takip etmek, MEB'in ihtiyaç duyduğu konularda araştırma yapmak ya da araştırmacılara destek vermek ve bu araştırmaların hayata yansıtılabilmesi amacıyla öneriler ortaya koymak, ayrıca eğitimle ilgili yapılmış araştırmaları ve makaleleri derleyerek internet ortamında kullanıcıların hizmetine sunmak görevini üstlenmiştir.

Bilgi çağı olarak adlandırılan yeni bin yılda eğitimin geleceğini ve eğitim politikalarını bilimsel araştırmaların yönlendireceği düşüncesiyle, EARGED, 1997'den itibaren başlatmış olduğu MEB-Üniversite iş birliği programı çerçevesinde eğitim araştırmalarına destek vermektedir.

Eğitim, toplum kültürünün devamlılığının yanı sıra toplumsal değişme ve dönüşümün temelini oluşturmaktadır. Şiddet olgusu ise bu durumu engelleyici etmenlerin en önemlilerinden biridir. Bu nedenle, şiddetin önlenmesine yönelik kalıcı önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu konuda yapılan çalışmaların etkili olabilmesi için de doğru ve gerçek tespitlerin ortaya konulması zorunluluktur. Bu araştırma; Millî Eğitim Bakanlığı, ilk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenimlerini sürdüren öğrencilerin şiddet algısını ve şiddet olgusuna kaynak teşkil eden etmenleri belirlemek amacıyla yapılmıştır. Ayrıca, uygulaması 2006 yılında yapılan bu araştırmanın bulguları, T.B.M.M'nin "Çocuklarda ve Gençlerde Artan Şiddet Eğilimi İle Okullarda Meydana Gelen Olaylar" konulu araştırmayı yürüten Meclis araştırma komisyonu ile paylaşılmış ve EARGED olarak destek sağlanmıştır.

Araştırmanın, Bakanlığımız ilgili birimlerince en iyi şekilde değerlendirileceğine inanıyor, araştırmanın verilerinin sağlanmasında değerli katkılarından dolayı İl Millî Eğitim Müdürlüklerine, Araştırma Şubesi Müdürlüğü personeline, araştırmayı gerçekleştiren Doç. Dr. Münür DEDEOĞLU'na, Deniz YAYLA'ya, Mustafa KARAŞAHİN'e, grafik-düzenleme ve kapak için Hüseyin MUTLUCAN'a, ve bizimle ortak çalışma isteği gösterip çalışmalarıyla katkı sağlayan öğrencilerimize teşekkür ediyorum.

İbrahim DEMİRER
Daire Başkanı

ÖZET

ÖĞRENCİLERİN ŞİDDET ALGISI

Bu araştırmada, Millî Eğitim Bakanlığı ilk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenimini sürdüren öğrencilerin şiddet kavramını nasıl algıladıkları ve kendilerini şiddete yönelten etmenlerin neler olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın genel evrenini 2006-2007 öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı ilk ve orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır.

Örnekleme almak için kademeli örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu çerçevede alt evren belirlenmiştir. Buna göre, 81 ilin tamamından örnek almak yerine, illerin yer aldığı coğrafi bölgeleri dikkate alınmış ve her bölgeden ikişer il seçilmiştir. İllerin seçiminde, gelişmişlik düzeyleri ölçüt olarak alınmıştır. Örneklemin seçileceği yerleşim yeri alt evreni 14 il merkezinden oluşmuştur. Her yerleşim yeri alt evreninden iki ilköğretim okulu, iki genel ortaöğretim okulu olmak üzere dörder okul alınmıştır. Bu bağlamda her coğrafi bölgeden sekizer okuldan örnek alınmıştır. Her okuldan alınacak öğrenci sayısı 20 olarak belirlenmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı ilk ve orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere yönelik olarak düzenlenen şiddet algılarını ve kaynaklarını değerlendirmeyi amaçlayan bu araştırmada, veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Anket formu araştırmanın genel amacı ve alt amaçları esas alınarak geliştirilmiştir, Anket maddeleri var olan durum ile varolması gereken durum arasındaki farkı ortaya koyabilecek biçimde oluşturulmuştur. Hazırlanan anket formu, yüz geçerliğini sağlamak üzere alan uzmanlarının görüşlerine sunulmuştur. Alan uzmanlarının eleştirileri doğrultusunda yeniden düzenlenen anket formları, asıl örnekleme yer almayacak olan yeterli sayıda öğrenciye uygulanarak elde edilen sonuçlar üzerinden güvenilirlik çalışmasına tabi tutulmuştur. Bu aşamadan sonra son biçimini alan anket, örnekleme oluşturan öğrencilere uygulanmıştır.

Araştırmada elde edilecek veriler, kodlanarak bilgisayara yüklenilmiş ve “SPSS (Statistical package program for social sciences) 13,0 for Windows” istatistik programı kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin, yüzde (%), frekans (f), aritmetik ortalama (x), standart sapma (ss) analizleri yapılmıştır. Elde edilen bulgular, yorumlanarak raporlaştırılmıştır.

Analizler sonucunda, öğrencilerin, şiddet kavramını bu literatürdeki anlamıyla algılayamadıkları; sözel şiddeti diğer şiddet türlerinden daha fazla yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca şiddetin yaygınlaşmasında medyanın, arkadaş çevresinin ve çevrenin rolü olduğu görülmüş; ailelerin şiddet konusunda eğitilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

ABSTRACT

STUDENTS' VIOLENCE PERCEIVEMENT

In this research, it is aimed to determine the factors oriented the students at elementary and secondary institutions of Ministry of National Education to violence and how they perceive the concept of violence.

The general sample of the research consists of the students having education at elementary and secondary institutions of Ministry of National Education in 2006-2007 semesters.

Leveled sampling method is used to take samples. Sub-populations have been determined in this frame. According to this; instead of taking samples from all 81 cities, geographical regions are taken into consideration and 2 cities have been chosen from every region. Development levels are taken as criteria in the selection of the cities. Sub-population of the accommodation place that the samples will be chosen consists of 14 cities. 4 schools consisting 2 elementary schools and 2 secondary schools have been taken from every sub-population. In this frame; 8 schools have been selected from every geographical region. The number of the students is determined as 20 for every school.

Questionnaire form is used as data collection instrument in this research which aims at assessing violence perceivment and sources related to the students having education at elementary and secondary institutions of Ministry of National Education. Questionnaire form has been developed in the frame of general and sub aims of the research. Questionnaire items have been developed in order to determine the differences between the present situation and situation that has to be. Prepared questionnaire form has been presented to the ideas of the field experts to provide the validity. The questionnaire forms redeveloped according to the critics of the experts have been studied on according to the data taken from adequate number of students that will not take place is the main sample. The last form of the questionnaire has been applied to the sampling students after this level.

Data that will be provided from the research has been loaded on the computer by coding and analyses have been made by using “SPSS 13,0 for Windows” program. Percentage (%), frequency (f), arithmetic mean (\bar{x}) and standard deviation analyses of the data have been made. The findings have been reported by adding comments.

At the end of the analyses, it is determined that the students did not perceive the violence as it is mentioned in this literature and they have lived oral violence more than the other kind of violence. Furthermore it is resulted that the role of friends, media and social community has been important in the extension of the violence and the families should have education on violence.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
SUNUŞ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	vi
ÇİZELGELER LİSTESİ	vii
BÖLÜM I	1
Giriş	1
Amaç	8
Önem	9
Sınırlılıklar	9
Tanımlar	10
BÖLÜM II	11
Yöntem.....	11
Araştırmanın Modeli	11
Evren ve Örneklem	11
Evren	11
Örneklem	11
Verilerin Toplanması, Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	12
Verilerin Toplanması	12
Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	12
BÖLÜM III	13
Bulgular ve Yorum	13
BÖLÜM IV	39
Özet, Sonuç ve Öneriler	39
Özet	39
Sonuçlar	41
Öneriler	43
KAYNAKÇA	44
EKLER	45

ÇİZELGELER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge 1. Öğrencilerin En Çok Şiddet Olarak Algıladığı On Davranış.....	13
Çizelge 2. Öğrencilerin En Az Şiddet Olarak Algıladığı On Davranış.....	14
Çizelge 3. Öğrencilerin Şiddete Maruz Kalıp Kalmadıklarıyla İlgili Dağılımı	16
Çizelge 4. Öğrencilerin Okul Düzeylerine Göre Çevreyi Hoyratça Kullanmanın Doğaya Karşı Şiddet Olarak Algılarının Dağılımı.....	17
Çizelge 5 Öğrencilerin “Topluca Azarlandığınızda Veya Aşağılandığınızda Bunu Kendi Üzerinize Alınır mısınız?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Okul Düzeylerine Göre Dağılımları	18
Çizelge 6 Öğrencilerin, “Okulun Dışında Azarlandığınız Veya Aşağılandığınız Olur mu?” Sorusuna Verdiklerin Cevapların Okul Düzeylerine Göre Dağılımları.....	18
Çizelge 7 Öğrencilerin “Kamu Görevlileri Karşısında Ürküntü Veya Endişeye Kapılır mısınız? Sorusuna Verdikleri Cevapların Okul Düzeylerine Göre Dağılımı.	19
Çizelge 8. Öğrencilerin Kendilerine Anne ve Babalarından Sonra En Yakın Gördükleri Kamu Görevlisi İle İlgili Görüşlerinin Dağılımı	19
Çizelge 9. Öğrencilerin “Kaybeden Bir Futbol Takımının Taraftarı Olsanız Sizi Yenen Takım Oyuncularına Dayak Atılması Hoşunuza Gider mi?” Sorusuna Verilen Cevapların Okul Düzeylerine Göre Dağılımları	20
Çizelge 10. Öğrencilerin “Futbol Boks Ya da Güreş Yapanlar Birbirlerine Ne Kadar Kızarsa Müsabaka O Kadar Zevkli Olur.” Düşüncesine Katılıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Okul Türlerine Göre Dağılımları.....	21
Çizelge 11. Öğrencilerin “Hangi Gerekçeyle Olursa Olsun Çaresiz İnsanların Öldürülmelerini Doğru Bulur musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Okul Türlerine Göre Dağılımları.....	21
Çizelge 12. Öğrencilerin “Herhangi Bir Arkadaşınızla Bir Sorun Yaşasanız Bu Sorunda Siz Haklı Olsanız Nasıl Bir Tepki Vermeyi Arzu Edersiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Okul Türlerine Göre Dağılımları	22
Çizelge 13. Öğrencilerin “Herhangi Bir Öğretmenle Bir Sorun Yaşasanız Bu Sorunda Siz Haklı Olsanız Nasıl Bir Tepki Vermeyi Arzu Edersiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Okul Düzeylerine Göre Dağılımları	23
Çizelge 14 Öğrencilerin “Her Erkek Çocuk Dövüşmesini Öğrenmelidir. Fikrine Katılıyor musunuz? Sorusuna Verdikleri Cevapların Okul Düzeylerine Göre Dağılımları	23
Çizelge 15 Öğrencilerin “Ara Sıra da Olsa Rüyalarınızda Başkalarının Sizi Hırpaladığını Görür müsünüz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Okul Düzeylerine Göre Dağılımları	24
Çizelge 16 Öğrencilerin “Ara Sıra da Olsa Rüyalarınızda Başkalarını Dövdüğünüzü Görür müsünüz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Okul Düzeylerine Göre Dağılımları	25
Çizelge 17. Öğrencilerin “Şiddete Karşı Duyarlılığı Artırmaya Yönelik Olarak Okulunuzda Seminerler Düzenlenmesini İster misiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Okul Düzeylerine Göre Dağılımları	25
Çizelge 18. Öğrencilerin “Şiddete Uğradığınızda İlk Olarak Nereye Müracaat Edersiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Okul Düzeylerine Göre Dağılımları.....	26
Çizelge 19. Öğrencilerin “Okulunuzda Kendinizi Güvende Hissediyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Okul Düzeylerine Göre Dağılımları.....	27
Çizelge 20. Öğrencilerin Sorunlarınızı Çözmede Kimden Yardım Alırsınız?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Okul Düzeylerine Göre Dağılımları	27
Çizelge 21. Öğrencilerin “Başarısız İnsanların Şiddete Daha Eğilimli Olduğu Düşüncesine Katılır mısınız?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Okul Düzeylerine Göre Dağılımları	28

Çizelge 22. Öğrencilerin “Okul Meclislerinde Şiddet Konusu Ele Alınıyor mu?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Okul Düzeylerine Göre Dağılımları	29
Çizelge 23. Öğrencilere Göre Şiddetin En Çok Yer Aldığı Ortamlar	29
Çizelge 24. Öğrencilerin Şiddete Maruz Kaldıkları Ortamlar	30
Çizelge 25. Ailede Şiddet	30
Çizelge 26. Öğrencilerin Gördüğü Şiddet Türleri	31
Çizelge 27. Öğrencilerin “Kimden Şiddet Gördünüz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	31
Çizelge 28. Öğrencilerin “Aile İçerisinde İstenmeyen Bir Davranış Gösterdiğinizde Nasıl Cezalandırılırsınız” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	32
Çizelge 29. Öğrencilerin “Okulda İstenmeyen Bir Davranış Gösterdiğinizde Nasıl Cezalandırılıyorsunuz” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımları.....	32
Çizelge 30. Öğrencilerin, Çevrenizde Gördüğünüz Şiddet İçeren Davranışlar Nelerdir? Sorusuna verdikleri cevapların dağılımları.....	33
Çizelge 31. Öğrencilerin “Şiddeti Önlemek İçin Yapılabilecekler Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımları	34
Çizelge 32. Öğrencilerin “Şiddetin Kaynağı Nedir?” Sorusuna verdikleri cevapların dağılımları.....	34
Çizelge 33. Öğrencilerin “Sevdiğiniz Bir Varlık Elinizden Alınırsa Ne Yaparsınız?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımları	35
Çizelge 34. Öğrencilerin “Öfkələndiğinizde Ne Yaparsınız?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımları.....	36
Çizelge 35. Öğrencilerin “Okullardaki Ders Dışı Etkinlikler Yeterli Düzeyde midir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımları	36
Çizelge 36. Öğrencilerin “Sizce Gençlerin Şiddete Yönelme Nedeni Nedir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımları	37

BÖLÜM I

GİRİŞ

Şiddet, kısaca sertlik, sert ve katı davranış, kaba kuvvet kullanma biçiminde tanımlanabilmektedir. Şiddet olayları ise; insanları sindirmek, korkutmak için uygulanan her tür tutum ve davranışlardır.

Dünya Sağlık Örgütü şiddeti; “bireyin kendisine, başkasına, belirli bir topluluk veya gruba yönelik yaralama, ölüm, fiziksel zarar, bazı gelişim bozuklukları veya yoksunluk ile sonuçlanabilen, tehdit ya da fiziksel zor kullanma” (Krug v.d. 2002: 5) olarak tanımlamaktadır. Bu tanımdan şiddetin hem fiziksel hem de fiziksel olmayan olumsuz davranış biçimi olarak değerlendirildiği görülmektedir.

Şiddet olgusu, bir algı sorunu olması nedeniyle, farklı biçimlerde ele alınabilmektedir. Öyleki, bireyin psikolojik sağlık durumunu olumsuz yönde etkileyen, onu üzen, bireyin kendisini baskı ve tehdit altında hissetmesine neden olan her tür tutum ve davranış psikolojik anlamda şiddet olarak algılanmaktadır. Bireyin ahlaki değerlerine karşı yöneltilmiş ve kişinin ahlaki yaşam tarzını tehdit eden her tür tutum ve davranış ise ahlaki şiddet olarak değerlendirilmektedir. Bireyin haklarına ulaşmasını yasa yoluyla engellemek veya yasayı evrensel hukuk kurallarına aykırı olarak bireyin aleyhine yorumlamak ise yasal şiddettir. Ekonomik faaliyetlerin yasa yoluyla engellenmesi ve kişinin başkalarına sağlanan ekonomik destekten mahrum bırakılması ise ekonomik şiddet olarak kabul edilmektedir.

Şiddet ile ilgili bir başka ayırım da, dar ve geniş anlamda şiddet tanımlamasıdır. Dar anlamda şiddet, fiziksel şiddeti tanımlar. Fiziksel şiddet ise, insanların bedensel bütünlüğüne karşı dışarıdan yöneltilen, sert ve acı verici bir eylemdir. Geniş anlamda şiddet ise, insan üzerindeki fiziksel ve ruhsal etkileri açıkça ölçülemeyen, dolaylı biçimde hissedilen psikolojik şiddet şeklinde olabilmektedir.

Şiddetin işyerinde ve toplumsal yaşamda nasıl sunulduğu ve nasıl kabul gördüğü önemlidir. Şiddet eğer şiddete maruz kalanlar tarafından meşru görülüyorsa, şiddet olmaktan çıkarak, bir alışkanlığa dönüşmektedir. Bundan daha önemlisi şiddet genellikle bir yaşam biçimi olarak benimseniyorsa, sorun olarak görülmemektedir. Tam aksine bir

yönetim tarzı ve üslubu olarak değerlendirilmektedir. Bu gibi durumlarda şiddet, sorun çözümlerinin bir aracı olarak kabul görmektedir.

Çocuklar veya bireyler, yaşamlarının önemli bir kısmını okullarda geçirmektedirler. Bu nedenle, okul bireyin yaşamında ve sosyalleşme sürecinde merkezi düzeyde bir öneme sahiptir. Diğer bir ifade ile okul, özellikle aile kurumundan sonra, bireylerin toplumsal beklentilere uygun sosyal davranış kazanmalarında ikincil sosyalleştirici bir unsur olarak önemli bir işlevi yerine getirmektedir.

Okulda şiddet kavramı ise, okul ortamı üzerinde olumsuz sonuçlar üreten, öğrencilerin öğrenme süreçlerine zarar veren, onların gelişimlerini engelleyen saldırgan ve suç benzeri davranışlardır. (Furlong ve Morrison, 2002: 25). Genel olarak okuldaki şiddet, öğrenci ile öğrenci ve öğrenci ile öğretmenler veya okul yöneticileri/okul personeli arasında yaşanan tehdit ve fiziksel saldırıyı içermektedir.

Şiddet olgusunu ortaya çıkaran, şiddet içeren davranışlara kaynak olan genel ve alt faktörler bulunmaktadır.

a) Bireysel Faktörler

- 1) Anti-sosyal davranışın varlığı,
- 2) Düşük zekaya sahip olma (özellikle sözel yeteneğin düşüklüğü),
- 3) Dikkat bozukluğu/hiperaktiflik,
- 4) Öğrenme güçlüğü,
- 5) Motor-beceri gelişiminin yetersiz olması,
- 6) Doğum öncesi ve sonrası komplikasyonlar,
- 7) Küçük düzeyde bazı anormallikler (Buka ve Earls,1993; Flannery, 1997).

b) Aileye İlişkin Faktörler

- 1) Ebeveynsel denetimin/gözetimin yetersizliği,
- 2) Çocukların sosyalleşmelerinde ebeveyn katılımının yetersizliği,
- 3) Ebeveynsel disiplinin yetersizliği,
- 4) Aile bireyleri arasında kriminal davranışın varlığı,

5) Ebeveynlerin çocuklarına kötü muamelede bulunmaları veya onları ihmal etmeleri,

6) Eşler arasındaki evlilik ilişkilerinin zayıflığı, ebeveynlerin boşanmaları ve ayrılmaları gibi faktörler gelmektedir (bkz. Buka ve Earls,1993; Flannery, 1997).

c) Toplumsal faktörler

Okul şiddeti ile bağlantılı olarak toplumsal faktörler başlığı altında ele alınması gereken faktörler ise şu şekilde belirtilebilir:

- 1) Silahların varlığı veya silahlara kolay bir biçimde sahip olunabilme,
- 2) Uyuşturucuyu elde edebilme ve kullanma,
- 3) Şiddetin yaygınlığı,
- 4) Suçlu arkadaş grubunun varlığı/çete oluşumları,
- 5) Kitle iletişim araçlarının etkisi,
- 6) Yüksek düzeydeki geçici nüfus ve ekonomik yoksunluk.
- 7) Şiddet davranışını sıradan ve normal olarak görülmesini sağlayan bir kültürel yapının varlığı.

d) Okula ilişkin faktörler:

Okul ile şiddet davranışı arasındaki ilişkinin tartışılması konusunda okul ile ilintili ele alınabilecek değişkenlerden önemli olanları şu şekilde belirtilebilir:

- 1) Düşük düzeydeki akademi başarı,
- 2) Okula olan bağlılık düzeyinin düşüklüğü,
- 3) Okul koşulları ve iklimi,
- 4) Çeteye katılma

Prof. Dr. Eda Kargı'nın "Ailelerin ve Çocukların Davranışlarında Şiddet" konulu araştırmasına göre, çocuğa şiddet uygulayan bölgelerde % 42.2 ile Güneydoğu Anadolu ilk sırada, onu % 26.7'yle Karadeniz, % 24.4'le Marmara bölgesi izlemektedir. Fiziksel şiddetin en az olduğu bölge ise % 11.8'le Ege bölgesi olduğu belirtilmektedir.

Prof. Dr. Hilal Özcebe'nin "Şiddet algısı ve sıklığı" konulu araştırmasında, Dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin % 43'ü, yedinci sınıfların % 41.7'si şiddeti 'dayak'

olarak tanımladığı, onur kırma, saldırganlık gibi davranışların şiddetten sayılmadığı görülmektedir. Çocukların % 76.9'u şiddeti sokakta yaşadığı, % 56.5'inin ise TV'den etkilendiğini belirtmektedir. Ayrıca, bireylerin yaşlarının büyümesi ile şiddete başvurma oranının da artıyor olması önemli bir bulgu olarak görülmektedir.

TBMM'nin yayınladığı Gençler Arasında Artan Şiddet Eğilimleri ve Okullarda Yaşanan Şiddet Olaylarının da yer aldığı Araştırma Komisyonu raporuna göre;

"Ülkemizdeki genç nüfusun, 0-5 yaş grubu 7 bin 864, % 10.6'dır. 06-18 yaş grubu 17 bin 760, % 24'tür. 19-25 yaş grubu ise 8 bin 988, % 12.1 olduğu düşünüldüğünde hiçbir batı ülkesi ile mukayese edilemeyecek derecede şiddet eğilimine yönelik risk taşıyan genç nüfusumuz olduğu görülmektedir. "

Türkiye'de 2006-2007 öğretim yılı ortaöğretim kurumlarına devam eden öğrencilerin şiddetle karşılaşma durumu incelendiğinde, öğrencilerin son üç ay içerisinde;

- % 22'sinin fiziksel şiddet,
- % 53'ünün sözel şiddet,
- % 36.3'ünün duygusal şiddet,
- % 15.8'inin cinsel şiddet ile karşılaştığı saptanmıştır.

Türkiye'de 2006-2007 öğretim yılı ortaöğretim kurumlarına devam eden öğrencilerin şiddet uygulaması incelendiğinde, öğrencilerin son üç ay içerisinde;

- % 35.5'i fiziksel şiddet,
- % 48.7'si sözel şiddet,
- % 27.6'sı duygusal şiddet,
- % 11.7'sinin cinsel şiddet uyguladığı saptanmıştır.

İstanbul'da 11-18 yaş grubunda, okula devam etmeyen 819 sokak çocuğu arasında yapılan bir çalışmada, çalışmaya katılanların % 13.2'si "iş yerinde fiziksel şiddete maruz kaldığını" belirtmişlerdir.

Ceza ve infaz kurumlarında bulunan çocukların bu kurumlara girmeden önceki son üç ay içerisinde fiziksel şiddet ile karşılaşma sıklığı % 69.2 ve fiziksel şiddet uygulama sıklığı % 69.3 olarak tespit edilmiştir.

Sağlık Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen Ulusal Hastalık Yüğü çalışmasına göre 15-59 yaş arasındaki tüm ölümlerin % 1.7'sinin şiddet nedeniyle gerçekleştiğı görülmektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğü verilerine göre, 2006 yılı için yaklaşık 2.900 kişi şiddet nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Aynı verilere göre, 2006 yılında şahsa karşı işlenen asayiş olaylarının toplamı 321.676'dır.

Çocukları şiddete yönelten nedenler;

- Annenin doğum öncesi bakım almaması ve sağlıksız koşullarda doğum yapması sağlıksız doğmasına neden olmaktadır. Doğum öncesi sorunlar ve doğum travmaları beyin hasarına neden olabilmektedir; bu da yaşam boyu bu kişilerin şiddete maruz kalmaları ve şiddet içeren davranışlara yönelmelerine neden olabilmektedir.

- Çocuğun cinsiyet, sayı ve zamanlama açısından istenmeyen çocuk olması, çocuğa yönelik şiddet davranışlarını arttırdığı gibi çocuğun kişiliğinin şiddet davranışları sergileyecek şekilde gelişmesine neden olmaktadır.

- Kişinin kendi ruh sağlığını kötü olarak değerlendirmesi şiddet davranışlarına maruz kalma ve şiddet davranışlarını neden olmaktadır.

- Hiperaktivite/dürtüsellik, depresyon, düşük benlik algısı, kaygı durumları şiddet içeren davranışlar ile çoğu kez birlikte bulunmaktadır. Ruhsal sağlık sorunu çocuğun şiddet olaylarına karışmasına, neden olmaktadır.

- Okul başarısızlığı olan çocuk ve gençlerin şiddete maruz kalmasına ve şiddet içeren davranışlara daha fazla sahip olmalarına, neden olmaktadır.

- Okula devamsızlığı olan çocuk ve gençlerin şiddet içeren ortamlarda daha fazla bulunmasına ve şiddet içeren davranışlara daha fazla karışmasına, gencin şiddet içeren ortamda bulunması ve daha önce şiddete maruz kalması şiddet davranışlarını daha fazla sergilemesine neden olmaktadır

- Gençler şiddet olan ortamlarda bu davranışlarla baş etmeyi bilememekte ve kendileri de şiddet davranışları sergilemeden sorunlarını çözmede zorlanabilmektedirler. Gençlerin zor durumlarda karar verebilme, 'hayır' diyebilme, stresle başa çıkabilme, istemediğı bir şey yapınca ve sorun yaşandığında tepkisi gibi pek çok konuda bilgisi

alınmıştır. Gençlerin şiddet davranışları yerine iletişim tekniklerini kullanarak sorun çözme becerilerinin çok da yeterli olmadığı sorun olarak tespit edilmiştir.

- Ailenin kültürel yapısının şiddet davranışlarının görülme sıklığını etkilediği görülmektedir. (Örneğin, şiddetin kanıksandığı, eğitim ve problem çözme aracı olarak kullanıldığı ailelerde şiddet davranışları daha sık olarak görülmektedir),

- Çocuk sayısı fazla olan ailelerin çocuklarında şiddet içeren davranışların görülme olasılığının arttığı, görülmektedir.

- Kentlere göç eden ailelerde sosyal ve ekonomik yapının değişmesi, kente uyumun sağlanamaması gibi nedenlerin çocuk ve gençlerde şiddet davranışlarının artmasına neden olduğu, görülmektedir.

Ayrıca;

- Aile ortamında alkol ve madde kullanımı ve stres gibi etkenlerin olması,
- Ailenin toplumda yalnız kaldığını hissetmesi ve toplumun yabancılaşması,
- Ailede davranış bozukluğu ve/veya ruhsal sorunu olan bir bireyin olması,
- Erken yaşta anne ve baba olan bireylerin yeterli yaşam deneyimine sahip olmaması, disiplini şiddet ile sağlamaları,

- Ailede disiplinin çocuğun yetişmesinde olumlu bir yöntem olarak kullanılması gerekirken disiplin yöntemlerinin bilinmemesi ya da şiddetin disiplin yöntemi olarak kullanılması,

- Aile içi geçimsizlik sonucu ebeveynlerin davranışlarının çocuklarda öz güven eksikliğine ve şiddet davranışına dönüşmesi,

- Çocukluğunda aile içinde şiddet gören erişkinlerin daha fazla şiddet uygulamaları, şiddeti ortaya çıkaran ya da destekleyen nedenler olarak sıralanabilmektedir.

Gelişmiş batı ülkelerinde okula bağlılık ve okulla ilintili aktivitelere katılım düzeyi ile suçluluk arasındaki ilişkiyi saptama açısından yapılan çok sayıda araştırma; okula bağlılık düzeyi düşük olan ve okulu sevmeyen öğrencilerin, okulu seven ve okula bağlı olan öğrencilere oranla daha fazla suç işlediklerini ortaya koymaktadır.

Dünya genelinde okullarda yaşanan şiddete yönelik artan medyanın ilgisi, okulların çocuklar için güvenli yerler olduğu yönündeki kamuoyu algısını olumsuz etkilemeye devam etmektedir.

Bazı Avrupa ülkelerinde, Amerika Birleşik Devletleri'nde ve Kanada'da bir takım ulusal araştırmalar yapılmış, bu araştırmalarda zorbalık yaptıklarını ya da kendilerine zorbalık yapıldığını söyleyen çocukların sayısı tutarlı bir şekilde yüksek çıkmıştır.

ABD'de, okullara her gün yaklaşık 200 bin silahın getirildiği tahmin edilmektedir. Her yarım saatte bir öğrencinin vurularak öldürülmesi ise bu tahmini destekleyen ibretli bir gerçektir. Diğer ülkelerde de benzer problemler mevcut olduğu bilinmektedir.

Alex Molnar ve Barbara Lindquist'e (1995: 50) göre ABD'de şiddetin nedenleri :

1. Sefalet
2. Aile ortamından kopukluk
3. Çocuklara yapılan tacizler
4. Şiddet ihtiva eden kültür
5. Materyalist kültür
6. Baskı ve olumsuz rekabettir.

ABD'deki çoğu eyalet, okullardaki şiddet hadiselerini önlemek için özel projeler geliştirmiştir. Mesela Chicago'da 120'den fazla polis okullarla ilgilenmektedir. Ayrıca gönüllü velilerden oluşan bir grup da okullarda nöbetçilik yapmaktadır. Bu okullarda alınan diğer tedbirle ise şu şekildedir:

1. Koridorlar ve yemekhanede 24 saat aktif güvenlik kameraları (Bu kameralar sayesinde çete kavgalarının sayısında önemli bir düşüş olmuştur).

2. Dürüstlük, fedakarlık gibi değerlerin ve ulvi kavramların müzakere edildiği karakter eğitimi programları.

3. Akranlarla yapılan müzakereler (aynı yaşlardaki öğrenciler, aralarındaki ihtilafları diyalog kurarak gidermeye çalışmaktadır).

4. Küçük problemleri büyümeden çözmek için hazırlanan "öğrenim merkezleri".

5. Erkek öğrencilerin terbiyesi için erkek öğretmenler ve polis memurlarından oluşan özel kurs grupları. (Muhtemelen kızlara nazaran şiddete daha çok eğilimde oldukları için).

6. Çocukların haysiyet sahibi olmaları, geçmişleri ve kültürleriyle iftihar etmeleri ve başkalarına saygılı olmaları için düzenlenen faaliyetler.

7. Çocukları disipline alıştırmak için alınan tedbirler (giyim, temizlik ve tertibe dikkat etmek vs.)

8. Bıçak ve tabanca gibi silahlara karşı metal dedektörlerin kullanılması

Okul müfredatı içinde yer alan, zorbalıkla nasıl başa çıkılabileceğine dair rehberlik ve danışma programları Amerika Birleşik Devletleri'nde ve Kanada'da okullardaki şiddet olaylarını azaltmada başarılı olmuştur.

Görüldüğü üzere şiddet olgusu ülkemizde ve bir çok ülkede yadsınamaz bir gerçektir. Toplumların sosyal yaşamda şiddet faktöründen etkilenmemesi şiddeti ortaya çıkaran etmenlerin etkisiz hâle getirilmesi ile mümkün olabilecektir. Bu süreçte en önemli stratejik görev eğitime düşmektedir.

AMAÇ

Bu araştırmanın genel amacı; Millî Eğitim Bakanlığı ilk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenimini sürdüren öğrencilerin şiddet kavramını nasıl algıladıkları ve kendilerini şiddete yönelten etmenlerin neler olduğunun belirlenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Anket uygulanan öğrencilerin;
 - a) Cinsiyetlere göre dağılımı nasıldır?
 - b) Sınıflarına göre dağılımı nasıldır?
 - c) Öğretim kurumlarına göre dağılımı nasıldır?
 - d) Yaşlara göre dağılımı nasıldır?
 - e) Velilerin mesleklerine göre dağılımı nasıldır?
 - f) Velilerin öğrenim durumlarına göre dağılımı nasıldır?
 - g) Velilerin aylık gelirine göre dağılımı nasıldır?
2.
 - a) Öğrencilerin en çok şiddet olarak algıladıkları davranışlar nelerdir?
 - b) Öğrencilerin en az şiddet olarak algıladıkları davranışlar nelerdir?
 - c) Öğrencilerin en çok şiddete maruz kaldıkları ortamlar nelerdir?
 - d) Öğrencilerin en az şiddete maruz kaldıkları ortamlar nelerdir?
 - e) Görülen şiddet türleri nelerdir?
 - f) Ailede şiddet kimler arasında olmaktadır?
 - g) Çevrede görülen şiddet içerikli davranışlar nelerdir?
 - h) Şiddeti önlemek için neler yapılabilir?
 - j) Şiddete yönelten etmenler nelerdir?

ÖNEM

Ülkemizde, son zamanlarda şiddet olaylarının artışına paralel olarak okuldaki şiddet olgusunun giderek kaygı verici bir aşamaya geldiği ileri sürülmektedir. Okulda şiddet eğilimi yeni bir olgu olmamakla birlikte özellikle son yıllarda giderek bir artış sürecinde olduğu yönünde bir yargı oluşmuştur.

Şiddeti konusunda, neyin şiddet sayılıp sayılmayacağı yani “şiddet algısı” önemlidir. Aynı tutum ve davranış, kişilik tipleri bakımından farklı algılanabilmektedir. Kimileri aynı tutum ve davranışı şiddet olarak görüp onunla mücadele ederken, kimileri bunu şiddet olarak görmemekte, onu olağan olarak değerlendirerek, söz konusu tutum ve davranışlara meşruiyet kazandırabilmektedir. Buna göre hangi davranışın şiddet olarak kabul edildiği, bireylerin kültürel ve inanç yapılarına, değer yargılarına ve kişilik özelliklerine göre farklılık gösterdiği görülmektedir.

Öğrencilerin şiddet kavramına ilişkin algılarının bilinmesi, günden güne artan şiddet olaylarının önüne geçilebilmesi, eğitsel önlemlerin alınabilmesi açısından önemlidir. Bu araştırmayla elde edilecek verilerin, Millî Eğitim Bakanlığının şiddet olgusuna yönelik çabalarına katkıda bulunacağı umulmaktadır.

SINIRLIKLAR

Bu araştırma;

a) Millî Eğitim Bakanlığı ilk ve ortaöğretim okullarında öğrenimini sürdüren yedinci ve onuncu sınıf öğrencilerinin şiddet algıları ve şiddete yönelten etmenlere ilişkin görüşleri ile sınırlıdır.

b) Sosyal bilimlerde yapılan alan araştırmalarında, insan ögesinden ve bilgi toplama araçlarından kaynaklanan sınırlılıklarla birlikte toplanan verilerin işlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntemlerle ilgili sınırlılıklar bu araştırma için de geçerlidir.

TANIMLAR

Şiddet: Bireyin kendisine, başkasına, belirli bir topluluk veya gruba yönelik yaralama, ölüm, fiziksel zarar, bazı gelişim bozuklukları veya yoksunluk ile sonuçlanabilen, tehdit ya da fiziksel zor kullanma

Şiddet olayları: İnsanları sindirmek, korkutmak için uygulanan her tür tutum ve davranış.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama yöntemi ve araçları ile toplanan verilerin çözümlenmesine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, Millî Eğitim Bakanlığı ilk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenimini sürdüren öğrencilerin şiddet kavramını nasıl algıladıkları ve kendilerini şiddete yönelten etmenlerin neler olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amacın gerçekleşmesi için şiddet olgusu çeşitli boyutlarıyla betimlenmiştir. Bu yüzden araştırma “nedir” sorusuna yanıt arayan tekil tarama modelinde bir araştırma olarak yapılandırılmıştır.

Evren ve Örneklem

Evren

Araştırmanın genel evrenini 2006-2007 öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı ilk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığının taşra teşkilatında ise 2006-2007 öğretim yılı itibariyle, ilköğretimde, 10.633.859, orta öğretimde, 1.728.346 öğrenci öğrenim görmektedir.

Örneklem

Araştırmanın evrenini, Millî Eğitim Bakanlığı ilk ve orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmakla birlikte, zaman ve maliyet açısından varolan sınırlıklar nedeniyle evreni temsil yeterliği gözetilerek bir örneklem alınması gerekli görülmüştür. Evreni temsil yeterliğine sahip bir örneklem büyüklüğü belirlemek için Anderson’un kuramsal örneklem büyüklükleri tablosu esas alınmıştır (Balcı,2001,s.107). Bu tabloya göre, %3 toleransla 1120 öğrenciden oluşan bir örneklem, evreni temsil açısından yeterlidir.

Örneklem almak için kademeli örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu çerçevede alt evren belirlenmiştir. Buna göre, 81 ilin tamamından örnek almak yerine, illerin yer aldığı coğrafi bölgeleri dikkate alınmış ve her bölgeden ikişer il seçilmiştir. İllerin seçiminde, gelişmişlik düzeyleri ölçüt olarak alınmıştır.

Marmara bölgesinde İstanbul ve Balıkesir, Karadeniz bölgesinde Karabük ve Bolu, Ege bölgesinde İzmir ve Uşak, İç Anadolu bölgesinde Ankara ve Yozgat, Akdeniz bölgesinde Adana ve Mersin, Doğu Anadolu bölgesinde Kars ve Ağrı, Güneydoğu Anadolu bölgesinde Siirt ve Diyarbakır olarak saptanmış ve bu iller örneklemin alınacağı iller olarak belirlenmiştir.

Sonuç olarak örneklemin seçileceği yerleşim yeri alt evreni 14 il merkezinden oluşmuştur.

Örneklemin alınacağı alt evrenlerden birini de okullar oluşturmaktadır. Her yerleşim yeri alt evreninden iki ilköğretim okulu, iki genel orta öğretim okulu olmak üzere dörder okul alınmıştır. Bu bağlamda her coğrafi bölgeden sekizer okuldan örnek alınmıştır. Her okuldan alınacak örnek için öğrenci sayısı 20 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması, Çözümlemesi ve Yorumlanması

Verilerin Toplanması

Millî Eğitim Bakanlığı ilk ve orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere yönelik olarak düzenlenen şiddet algılarını ve kaynaklarını değerlendirmeyi amaçlayan bu araştırmada, veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Anket formu araştırmanın genel amacı ve alt amaçları esas alınarak geliştirilmiştir, Anket maddeleri var olan durum ile varolması gereken durum arasındaki farkı ortaya koyabilecek biçimde oluşturulmuştur. Hazırlanan anket formu, yüz geçerliğini sağlamak üzere alan uzmanlarının görüşlerine sunulmuştur. Alan uzmanlarının eleştirileri doğrultusunda yeniden düzenlenen anket formları, asıl örnekleme yer almayacak olan yeterli sayıda öğrenciye uygulanarak elde edilen sonuçlar üzerinden güvenilirlik çalışmasına tabi tutulmuştur. Bu aşamadan sonra son biçimini alan anket, örnekleme oluşturan öğrencilere uygulanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmada elde edilecek veriler, kodlanarak bilgisayara yüklenilmiş ve “SPSS (Statistical package program for social sciences) 13,0 for Windows” istatistik programı kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin, yüzde (%), frekans (f), aritmetik ortalama (x), standart sapma (ss) analizleri yapılmıştır. Elde edilen bulgular, yorumlanarak raporlaştırılmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

Araştırmada, öğrencilerin şiddet algılarının ve şiddete uğrama durumlarının belirlenmesine yönelik olarak yedi coğrafi bölgeden sosyoekonomik düzeyleri farklı okullarda öğrenim gören öğrencilere anket uygulanmıştır. Ankete, 560 ilköğretim öğrencisi, 560 ortaöğretim öğrencisi olmak üzere toplam 1120 öğrenci katılmıştır.

Anket 14 ilde sosyoekonomik düzeyleri farklı 28 ilköğretim okulu ve 28 lisede uygulanmıştır.

Öğrencilerin, hangi davranışları şiddet olarak algıladıkları ya da algılamadıkları sorusuna verdikleri cevapların dağılımı çizelge 1 ve çizelge 2’de verilmiştir.

Çizelge 1. Öğrencilerin En Çok Şiddet Olarak Algıladığı On Davranış

	%
Sert Davranma	71,0
Kaba Söz ve Davranış	53,7
Tartaklanma	48,6
El Şakası (Tekme, tokat, yumruk v.b.)	42,4
Azarlanma	40,5
Başkası Tarafından Yaralanma	38,8
Küfür Edilme	38,6
Baskı Kurulması	37,0
Kişilerin Duygularını İncitecek Söz Ya da Davranış	35,6
Öğretmenin Tehdit Etmesi	34,1

Öğrenciler, özellikle sert davranma, kaba söz ve davranış ve fiziksel saldırıları birinci derecede şiddet olarak algıladıklarını ifade etmişlerdir. Burada kötü söz ve davranışın, başkası tarafından yaralanma ve küfür edilme gibi şiddet davranışlarından daha fazla şiddet olarak algılanması dikkat çekmektedir.

Çizelge 2. Öğrencilerin En Az Şiddet Olarak Algıladığı On Davranış

	%
Ağız Dalaşı	18,4
Her Türlü Engelleme	18,6
Laf Atılma	19,5
Anne ve Babanın Tehdit Etmesi	21,1
Alay Edilme	21,4
İğneleyici Şekilde Konuşma	21,6
Öğretmenin Kızması	22,9
Manevi Değerlere Hakaret	23,1
Eksiklerin Yüzüne Vurulması	24,1
Öğretmenin Küçük Düşüren Sözleri	26,8

Sonuçlara bakıldığında, okul düzeylerine göre öğrencilerin sert davranmayı şiddet olarak algılamalarında paralellik görülmektedir. İlköğretim 7.sınıf öğrencilerinin %69,7'si, lise 10. sınıf öğrencilerinin ise %74,3'ü sert davranmayı şiddet türü olarak görmektedirler. Genel olarak ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerin %72'si sert davranmayı şiddet olarak algılamaktadır.

Okul düzeylerine göre öğrencilerin tartaklanmayı şiddet olarak algılamalarında farklılık vardır. İlköğretim 7.sınıf öğrencilerinin %40,5'i tartaklanmayı şiddet olarak algılamakta %59,5'i tartaklanmayı şiddet olarak görmemektedir. Lise 10. sınıf öğrencilerinin %57'si tartaklanmayı şiddet olarak görürken %43'ü tartaklanmayı şiddet olarak görmemektedir. Genel olarak ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerin %48,7'si tartaklanmayı şiddet olarak algılamaktadır.

Ortaöğretim öğrencilerinin 47,0'ı başkası tarafından yaralanmayı şiddet olarak algılamakta ilköğretim öğrencilerinin %30,9'u bu davranışı şiddet olarak algılamaktadır. Genel dağılımda öğrencilerin (ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde) %38,7'si başkaları tarafından yaralanmayı şiddet olarak algılamaktadır. İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin genelinde %61,1'lik bir grubun başkası tarafından yaralanmayı şiddet olarak görmemesi her iki grubunda şiddet konusunda bilinçlendirilmesi gerektiğini düşündürmektedir.

İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin 53,8'i kaba söz ve davranışı şiddet olarak algılamaktadır. Genel dağılımda öğrencilerin (ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde)

%53,8'i kaba söz ve davranışı şiddet olarak algılamakta 46,2'si kaba söz ve davranışı şiddet olarak algılamamaktadır.

İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin 81,4'ü her türlü engellemeyi şiddet olarak algılamamaktadır. Genel dağılımda öğrencilerin (ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde) %81,4'ünün her türlü engellemeyi şiddet olarak algılamaması öğrencilerin bu konuda bilinçlendirilmesi gerektiğini düşündürmektedir.

İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin 69,7'si özgürlüklerin kısıtlanmasını şiddet olarak algılamamaktadır. İlköğretim ve orta öğretim öğrencilerinin bu konudaki görüşlerinde anlamlı bir fark yoktur. Genel dağılımda öğrencilerin (ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde) %69,7'sinin özgürlüklerin kısıtlanmasını şiddet olarak görmemesi araştırılması gereken bir durum olarak görülmektedir. Bir önceki tablodaki her türlü engellemeyle ilgili sonuçlar da bu durumu desteklemektedir.

İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin 37,2'i baskı kurulmayı şiddet olarak görmektedir. İlköğretim ve orta öğretim öğrencilerinin bu konudaki görüşlerinde anlamlı bir fark yoktur. Genel dağılımda öğrencilerin (ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde) %62,8'inin baskı kurulmasını şiddet olarak görmemesi araştırılması gereken bir durum olarak görülmektedir. Öğrencilerin her türlü engellemeyle ilgili ve özgürlüklerin kısıtlanmasıyla ilgili görüşleri bu durumu desteklemektedir.

İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin 30,1'i küçük düşürülmeyi şiddet olarak görmektedir. İlköğretim ve orta öğretim öğrencilerinin bu konudaki görüşlerinde anlamlı bir fark yoktur. Genel dağılımda öğrencilerin (ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde) %69,9'unun küçük düşürülmeyi şiddet olarak görmemesi öğrencilerin küçük düşürülmeye ilgili algılarının gözden geçirilmesi gerektirdiğini düşündürmektedir.

İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin 40,7'si azarlanmayı şiddet olarak görmektedir. İlköğretim ve orta öğretim öğrencilerinin bu konudaki görüşlerinde anlamlı bir fark yoktur. Genel dağılımda öğrencilerin (ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde) %59,3'ünün azarlanmayı şiddet olarak görmemesi öğrencilerin azarlanmayla ilgili algılarının gözden geçirilmesi gerektirdiğini düşündürmektedir. Bir önceki tabloda görülen sonuçlar bu durumu destekler niteliktedir.

İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin 29,2'si hakarete uğramayı şiddet olarak görmektedir. İlköğretim ve orta öğretim öğrencilerinin bu konudaki görüşlerinde anlamlı bir fark yoktur. Genel dağılımda öğrencilerin (ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde) %70,8'inin hakarete uğramayı şiddet olarak görmemesi öğrencilerin bu konudaki

algılarının gözden geçirilmesi gerektirdiğini düşündürmektedir. Önceki iki tabloda görülen sonuçlar bu durumu destekler niteliktedir.

İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin 38,8'i küfür edilmeyi şiddet olarak görmektedir. İlköğretim ve orta öğretim öğrencilerinin bu konudaki görüşlerinde anlamlı bir fark yoktur. Genel dağılımda öğrencilerin (ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde) %61,2'sinin küfür edilmeyi şiddet olarak görmemesi bu konudaki algılarının gözden geçirilmesi gerektirdiğini düşündürmektedir. Önceki iki tablolardaki sonuçlar bu durumu destekler niteliktedir.

İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin 80,4'ü laf atılmayı şiddet türü olarak algılamamaktadır. İlköğretim ve orta öğretim öğrencilerinin bu konudaki görüşlerinde anlamlı bir fark yoktur. Genel dağılımda öğrencilerin (ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde) %80,4'ünün laf atılmayı şiddet olarak görmemesi öğrencilerin bu konudaki algılarının gözden geçirilmesi gerektirdiğini düşündürmektedir. Daha önce görülen sonuçlar bu durumu destekler niteliktedir.

İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin 18,5'i ağız dalaşını şiddet olarak görmektedir. İlköğretim ve orta öğretim öğrencilerinin bu konudaki görüşlerinde anlamlı bir fark yoktur. Genel dağılımda öğrencilerin (ilköğretim ve ortaöğretim düzeylerinde) %81,5'inin ağız dalaşını şiddet olarak görmemesi araştırılması gereken bir durum olarak görülmektedir.

Sonuçlara göre öğrenciler, özellikle sert davranma, kaba söz davranış ve fiziksel saldırıları birinci derecede şiddet olarak algıladıklarını ifade ederken, ağız dalaşı, engelleme, alay etme, küçük düşürme gibi davranışları ise ikinci derecede şiddet olarak algıladıklarını ifade etmişlerdir. Çizelge 1 ve çizelge 2'de verilen bulgular öğrencilerin fiziksel saldırıları, sözel saldırılara göre daha çok şiddet olarak algıları görülmektedir.

Öğrencilerin şiddete maruz kalıp kalmadıklarıyla ilgili soruya verdikleri cevapların dağılımı çizelge 3'te verilmiştir.

Çizelge 3. Öğrencilerin şiddete maruz kalıp kalmadıklarıyla ilgili dağılımı

Okul Düzeyi	f/%	Katılım Türü		Toplam
		Evet	Hayır	
İlköğretim	f	129	427	559
7.Sınıf	%	23,6	76,4	100
Ortaöğretim	f	167	390	557
10.Sınıf	%	30,0	70,0	100
Toplam	f	299	817	1116
	%	26,8	73,8	100

Öğrencilerin şiddete maruz kalıp kalmadıklarıyla ilgili soruya verdikleri cevaplara bakıldığında, ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin yaklaşık ¼'nün şiddete maruz kaldıkları görülmektedir. Ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre daha fazla şiddete maruz kaldığı söylenilebilir. Her dört öğrenciden birinin şiddete maruz kalması ve bunu kabullenerek ifade etmesi göz ardı edilmeyecek bir gerçek olarak görülmektedir.

Öğrencilerin okul düzeylerine göre çevreyi hoyratça kullanmanın doğaya karşı şiddet olarak algılamaları ilgili soruya verdikleri cevapların dağılımı Çizelge 4 de verilmiştir.

Çizelge 4.Öğrencilerin okul düzeylerine göre çevreyi hoyratça kullanmanın doğaya karşı şiddet olarak algılarının dağılımı

Okul Düzeyi	f/%	Katılım Türü			Toplam
		Boş	Evet	Hayır	
İlköğretim	f	15	372	171	558
7.Sınıf	%	2,7	66,7	30,6	100
Ortaöğretim	f	19	474	65	558
10.Sınıf	%	3,4	84,9	11,7	100
Toplam	f	34	846	236	1116
	%	3,0	75,8	21,2	100

Öğrencilerin okul düzeylerine göre çevreyi hoyratça kullanmanın doğaya karşı şiddet olarak algılamaları ilgili soruya verdikleri cevapların dağılımına göre öğrenciler, çevrenin hoyratça kullanılmasını genel olarak şiddet olarak algılamaktadırlar. İlköğretim öğrencilerinin %66.7'si, ortaöğretim öğrencilerinin %84,9'u çevreye verilen zararları şiddet olarak değerlendirmişlerdir. Ortaöğretim öğrencilerinin ilköğretim öğrencilerine göre çevreye verilen zararın şiddet olarak algılanma düzeyinin daha fazla olduğu gözden kaçmamaktadır.

Ortaöğretim öğrencilerinin çevreyi hoyratça kullanmayı şiddet olarak algılamalarının yüksek çıkması çevre bilincinin ortaöğretim öğrencilerinde daha üst düzeyde olduğunu düşündürmektedir.

Şiddet kavramının sadece insanların kendi aralarındaki ilişkilerde sorgulanmaması, Çevre, hayvanlar, ortak manevi ve kültürel değerler gibi konulara karşı tutumlarında göz önünde bulundurulması gerektiği görülmektedir.

Öğrencilerin “Topluca azarlandığınızda veya aşağılandığınızda bunu kendi üzerinize alınırmısınız?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı çizelge 5’te verilmiştir.

Çizelge 5 Öğrencilerin “Topluca azarlandığımızda veya aşağılandığımızda bunu kendi üzerinize alınırmısınız?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları

Okul Düzeyi	f/%	Katılım Türü		Toplam
		Evet	Hayır	
İlköğretim	f	364	194	558
7.Sınıf	%	65,2	34,8	100
Ortaöğretim	f	382	175	557
10.Sınıf	%	68,6	31,4	100
Toplam	f	746	369	1115
	%	66,9	31,1	100

Öğrencilerin “Topluca azarlandığımızda veya aşağılandığımızda bunu kendi üzerinize alınırmısınız?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımına bakıldığında, ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin yarıdan fazlası topluca azarlanma durumunda kendi üzerlerine aldıklarını ifade etmişlerdir.

Bu durum, öğrencilerin günlük yaşamlarında daha çok arkadaş gruplarıyla hareket etmelerinden kaynaklanıyor olabilir. Grup halinde olmaları ve aralarında arkadaşlık ve bağları olması, grup olarak karşılaşılan olumsuzluklarda bireysel olarak da etkilenmenin gerçekleştiğini göstermektedir.

Öğrencilerin, “Okulun dışında azarlandığınız veya aşağılandığınız olur mu?” sorusuna verdiklerin cevapların dağılımı çizelge 6’da verilmiştir.

Çizelge 6 Öğrencilerin, “Okulun dışında azarlandığımız veya aşağılandığımız olur mu?” sorusuna verdiklerin cevapların okul düzeylerine göre dağılımları

Okul Düzeyi	f/%	Katılım Türü		Toplam
		Evet	Hayır	
İlköğretim	f	161	396	557
7.Sınıf	%	28,9	71,1	100
Ortaöğretim	f	141	408	555
10.Sınıf	%	27,5	73,5	100
Toplam	f	308	804	1112
	%	27,7	72,3	100

Okulun dışında azarlandığınız veya aşağılandığınız olur mu?” sorusuna verdiklerin cevapların dağılımına göre, ilk ve ortaöğretim öğrencileri okulun dışında çoğunlukla azarlanma ya da aşağılanma durumu ile karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir. Ama her üç yada dört öğrenciden birinin okul dışında azarlanması ya da aşağılanması hiç de azımsanacak

bir durum değildir. Şiddet olgusunun sadece okul içerisinde değil okul dışındada öğrencileri etkileyebilen gerçek bir durum olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin “Kamu görevlileri karşısında ürküntü veya endişeye kapılır mısınız?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı çizelge 7’de verilmiştir.

Çizelge 7 Öğrencilerin “Kamu görevlileri karşısında ürküntü veya endişeye kapılır mısınız?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımı.

Okul Düzeyi	f/%	Katılım Türü		Toplam
		Evet	Hayır	
İlköğretim	f	168	389	557
7.Sınıf	%	30,2	69,8	100
Ortaöğretim	f	181	378	559
10.Sınıf	%	32,4	67,6	100
Toplam	f	349	767	1116
	%	31,3	68,7	100

Öğrencilerin “Kamu görevlileri karşısında ürküntü veya endişeye kapılır mısınız?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin yarıdan fazlasının kamu görevlileri karşısında endişelenmediklerini ifade ederken, öğrencilerin 1/3 ‘ü kamu görevlilerinden çekindiklerini ifade etmişlerdir. Her üç öğrenciden birinin kamu görevlilerinden çekinmesinin nedeni, kamu görevlilerinin görevlerinden dolayı, bir denetleme ve kontrol etme konumlarında olmasından kaynaklanabilmektedir. Çünkü okul dönemindeki bir öğrencinin yakından tanıdığı kamu görevlileri. Okul, güvenlik, sağlık, ulaşım gibi alanlardaki görevlilerdir. Bu alanlarda disiplin ve kurallar öğrencileri biraz çekingen yapabilmektedir.

Öğrencilerin kendilerine anne ve babalarından sonra en yakın gördükleri kamu görevlisi ile ilgili görüşlerinin dağılımı çizelge 8’de verilmiştir.

Çizelge 8. Öğrencilerin kendilerine anne ve babalarından sonra en yakın gördükleri kamu görevlisi ile ilgili görüşlerinin dağılımı

Okul Düzeyleri	f/%	Boş	Öğretmen	Muhtar	Doktor	Polis	Diğer	Toplam
İlköğretim	f	7	441	10	6	50	43	557
7.sınıf	%	1,3	79,2	1,8	1,1	9,0	7,7	100
Ortaöğretim	f	19	371	10	26	33	93	552
10. sınıf	%	3,4	67,2	1,8	4,7	6,0	16,9	100
Toplam	f	26	812	20	32	83	136	1109
	%	2,3	73,2	1,8	2,9	7,5	12,3	100

Öğrencilerin kendilerine anne ve babalarından sonra en yakın gördükleri kamu görevlisi ile ilgili görüşleri doğrultusunda görüldüğü üzere, ilk ve orta öğretim öğrencilerinin çoğunlukla öğretmenlerini kendilerine yakın görmektedirler. Öğrencilerin yakınlık duyduğu diğer bir kamu görevlisinin polis olduğu görülmektedir. Öğrencilerin öğretmenleri ile sürekli birlikte olmaları ve hayatlarının önemli bir sürecini birlikte paylaşmaları, öğretmenlerine daha çok güvenmeleri için bir neden olarak görülebilir. Polis memurlarının ise görevlerinden dolayı olumsuzluklara karşı bir güven ve koruma misyonu olması öğrencilerin kendilerine yakın görmelerinde etken olarak kabul edilebilir.

Öğrencilerin kaybeden bir futbol takımının taraftarı olsanız sizi yenen takım oyuncularına dayak atılması hoşunuza gider mi? sorusuna verilen cevapların dağılımı çizelge 9’da verilmiştir.

Çizelge 9. Öğrencilerin kaybeden bir futbol takımının taraftarı olsanız sizi yenen takım oyuncularına dayak atılması hoşunuza gider mi? sorusuna verilen cevapların okul düzeylerine göre dağılımları

Okul Düzeyi	f/%	Katılım Türü		Toplam
		Evet	Hayır	
İlköğretim	f	74	484	558
7.Sınıf	%	13,2	86,8	100
Ortaöğretim	f	97	463	560
10.Sınıf	%	17,4	82,7	100
Toplam	f	171	947	1118
	%	15,3	84,7	100

Öğrencilerin kaybeden bir futbol takımının taraftarı olsanız sizi yenen takım oyuncularına dayak atılması hoşunuza gider mi? sorusuna verilen cevapların dağılımına göre, ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin büyük bir kısmı rakip takım oyuncularına karşı şiddet içeren davranışlarda bulunulmasını onaylamamaktadırlar. Öğrencilerin spor karşılaşmalarına ve sonuçlarına yönelik pozitif değerlendirmeleri oldukça olumlu olarak değerlendirilmelidir. Çünkü futbol başta olmak üzere spor müsabakaları, şiddet içerikli olayların en yaygın görüldüğü ve yaşandığı yerlerden birisi olarak kabul edilmektedir.

Öğrencilerin “Futbol boks ya da güreş yapanlar birbirlerine ne kadar kızarsa müsabaka o kadar zevkli olur.” düşüncesine katılıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı çizelge 10’da verilmiştir.

Çizelge 10. Öğrencilerin “Futbol boks ya da güreş yapanlar birbirlerine ne kadar kızsarsa müsabaka o kadar zevkli olur.” düşüncesine katılıyor musunuz? sorusuna verdikleri cevapların okul türlerine göre dağılımları

Okul Düzeyi	f/%	Katılım Türü		Toplam
		Evet	Hayır	
İlköğretim	f	187	372	559
7.Sınıf	%	33,5	66,5	100
Ortaöğretim	f	211	349	560
10.Sınıf	%	37,7	62,3	100
Toplam	f	398	721	1119
	%	35,6	64,4	100

Öğrencilerin “Futbol boks ya da güreş yapanlar birbirlerine ne kadar kızsarsa müsabaka o kadar zevkli olur.” düşüncesine katılıyor musunuz? sorusuna verdikleri cevapların dağılımına göre, ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin yarıdan fazlası spor müsabakalarında şiddet içeren davranışları onaylamazken, 1/3’nün müsabakalarda şiddet davranışlarından zevk aldıklarını belirtmesi gözlerden kaçmamalıdır.

Öğrencilerin “Hangi gerekçeyle olursa olsun çaresiz insanların öldürülmesini doğru bulur musunuz?” sorusuna verdikleri cevapların okul türlerine göre dağılımları çizelge 11’de verilmiştir.

Çizelge 11. Öğrencilerin “Hangi gerekçeyle olursa olsun çaresiz insanların öldürülmesini doğru bulur musunuz?” sorusuna verdikleri cevapların okul türlerine göre dağılımları

Okul Düzeyi	f/%	Katılım Türü		Toplam
		Evet	Hayır	
İlköğretim	f	21	538	559
7.Sınıf	%	3,8	96,8	100
Ortaöğretim	f	19	541	560
10.Sınıf	%	3,4	96,6	100
Toplam	f	40	1079	1119
	%	3,5	96,4	100

Öğrencilerin “Hangi gerekçeyle olursa olsun çaresiz insanların öldürülmesini doğru bulur musunuz?” sorusuna verdikleri cevapların okul türlerine göre dağılımlarına göre öğrencilerin tamamına yakını her ne sebeple olursa olsun insanların öldürülmesini onaylamamaktadırlar.

Öğrencilerin her ne sebeple olursa olsun çaresiz insanların öldürülmesini tamamına yakın oranda doğru bulmaması, barış ve insan sevgisi gibi kavramların kabul görmesi açısından umut verici olarak görülmektedir.

Öğrencilerin “Herhangi bir arkadaşınızla bir sorun yaşasanız bu sorunda siz haklı olsanız nasıl bir tepki vermeyi arzu edersiniz?” sorusuna verdikleri cevapların okul türlerine göre dağılımları çizelge 12’de verilmiştir.

Çizelge 12. Öğrencilerin “Herhangi bir arkadaşınızla bir sorun yaşasanız bu sorunda siz haklı olsanız nasıl bir tepki vermeyi arzu edersiniz?” sorusuna verdikleri cevapların okul türlerine göre dağılımları

Okul Düzeyleri	f/%	Boş	Kavga ederim	Küfür ederim	Şikayet ederim	Susarım	Bana sorun yaratan arkadaşlara daha çok sorun yaratırım	Kızdığımı belli etmem	Toplam
İlköğretim 7.sınıf	f	10	37	9	144	164	41	144	549
	%	1,8	6,7	1,6	26,2	29,9	7,5	26,2	100
Ortaöğretim 10. sınıf	f	9	88	16	118	165	58	96	550
	%	1,6	16,0	2,9	21,5	30,0	10,5	17,5	100
Toplam	f	19	125	25	262	329	99	240	1099
	%	1,7	11,4	2,3	23,3	29,9	9,0	21,8	100

Öğrencilerin “Herhangi bir arkadaşınızla bir sorun yaşasanız bu sorunda siz haklı olsanız nasıl bir tepki vermeyi arzu edersiniz?” sorusuna verdikleri cevapların okul türlerine göre dağılımlarına bakıldığında, ilk ve ortaöğretim öğrencileri, arkadaşları ile aralarında çıkan sorunlarda haklı oldukları hâlde, daha çok susarak ve kızdıklarını belli etmeyerek tepki verdiklerini ifade etmeleri olumlu bir görüş olarak değerlendirilebilir. Kavga ve küfür oranlarının düşük olması okullarda arkadaş arasında şiddet eğiliminin düşük olduğunu düşündürülebilir.

Öğrencilerin “Herhangi bir öğretmenle bir sorun yaşasanız bu sorunda siz haklı olsanız nasıl bir tepki vermeyi arzu edersiniz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı çizelge 13’te verilmiştir.

Çizelge 13. Öğrencilerin “Herhangi bir öğretmenle bir sorun yaşasanız bu sorunda siz haklı olsanız nasıl bir tepki vermeyi arzu edersiniz?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları

Okul Düzeyleri	f/%	Boş	Öğretmene elimden geleni yaparım	Küfür ederim	Şikayet ederim	Susarım	sorun	Kızdığımı belli etmem	Toplam
İlköğretim 7.sınıf	f	17	35	6	80	277	7	132	554
	%	3,1	6,3	1,1	14,4	50,0	1,3	23,8	100
Ortaöğretim 10. sınıf	f	10	62	12	140	230	18	74	546
	%	1,8	11,4	2,2	25,6	42,1	3,3	13,6	100
Toplam	f	27	97	18	220	507	25	206	1100
	%	2,5	8,8	1,6	20,0	46,1	2,3	18,7	100

Öğrencilerin “Herhangi bir öğretmenle bir sorun yaşasanız bu sorunda siz haklı olsanız nasıl bir tepki vermeyi arzu edersiniz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımına bakıldığında, ilk ve ortaöğretim öğrencileri, öğretmenleri ile aralarında çıkan sorunlarda haklı oldukları hâlde, daha çok susarak ve kızdıklarını belli etmeyerek tepki verdiklerini ifade etmeleri olumlu bir görüş olarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin gösterdiği diğer bir tepkinin de şikayet mekanizması olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin gerek arkadaşlarına gerekse öğretmenlerine karşı yaşanan bir olumsuzlukta haklı olmalarına rağmen daha çok susarak ya da kendi içlerinde kızarak tepki vermeleri okul ortamında şiddet içerikli davranışlarından kaçınmayı tercih etmeleri önemli bir bulgu olarak değerlendirilmelidir.

Öğrencilerin “Her erkek çocuk dövüşmesini öğrenmelidir” fikrine katılıyor musunuz? sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları çizelge 14’te verilmiştir.

Çizelge 14 Öğrencilerin “Her erkek çocuk dövüşmesini öğrenmelidir.” fikrine katılıyor musunuz? sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları

Okul Düzeyi	f/%	Katılım Türü		Toplam
		Evet	Hayır	
İlköğretim 7.Sınıf	f	166	389	555
	%	29,9	70,1	100
Ortaöğretim 10.Sınıf	f	268	289	557
	%	48,2	51,9	100
Toplam	f	434	678	1112
	%	39,0	61,0	100

Öğrencilerin “Her erkek çocuk dövüşmesini öğrenmelidir.” fikrine katılıyor musunuz? “sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımlarına göre, değerlendirildiğinde, ilköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin görüşleri arasında fark olduğu görülmektedir. İlköğretim öğrencilerinin, erkeklerin dövüş tekniklerini öğrenmesini konusunda büyük oranda onaylamamaktadır. Ortaöğretim öğrencilerinin ise yarısının onayladığı görülmektedir. Her iki öğrenci grubunun görüşleri arasındaki farkın nedeni, dövüş tekniklerinin öğrenilmesini farklı yorumlamasından kaynaklanabilmektedir. İlköğretim çağında dövüş teknikleri öğrenen bir öğrencinin sürekli kavga edeceği düşünülürken, ortaöğretimde dövüş teknikleri öğrenen bir gencin kendini savunacağı düşünülmesinden kaynaklanmaktadır.

Öğrencilerin “Arasıra da olsa rüyalarınızda başkalarının sizi hırpaladığını görür müsünüz?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları çizelge 15’te verilmiştir.

Çizelge 15 Öğrencilerin “Arasıra da olsa rüyalarınızda başkalarının sizi hırpaladığını görür müsünüz?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları

Okul Düzeyi	f/%	Katılım Türü		Toplam
		Evet	Hayır	
İlköğretim	f	234	325	559
7.Sınıf	%	41,8	58,2	100
Ortaöğretim	f	208	352	560
10.Sınıf	%	37,2	62,8	100
Toplam	f	442	677	1119
	%	39,5	60,5	100

Öğrencilerin “Arasıra da olsa rüyalarınızda başkalarının sizi hırpaladığını görür müsünüz?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımlarına göre, ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin yarıya yakını rüyalarında şiddete maruz kaldıklarını ifade etmektedirler.

Öğrencilerin “Arasıra da olsa rüyalarınızda başkalarını dövdüğünüzü görür müsünüz?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları çizelge 16’da verilmiştir.

Çizelge 16 Öğrencilerin “Arasıra da olsa rüyalarınızda başkalarını dövdüğünüzü görür müsünüz?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları

Okul Düzeyi	f/%	Katılım Türü		Toplam
		Evet	Hayır	
İlköğretim	f	248	311	559
7.Sınıf	%	42,4	55,6	100
Ortaöğretim	f	256	304	560
10.Sınıf	%	45,7	54,3	100
Toplam	f	504	615	1119
	%	45,0	55,0	100

Öğrencilerin “Arasıra da olsa rüyalarınızda başkalarını dövdüğünüzü görür müsünüz?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımlarına bakıldığında ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin yarıya yakını rüyalarında şiddet uyguladıklarını ifade etmektedirler. çizelge 15 ve 16’da görüldüğü gibi şiddet olgusunun öğrencilerin rüyalarında %50 oranında yer aldığı görülmektedir.

Bir önceki soru ile birlikte değerlendirildiğinde, öğrencilerinin bilinç altında şiddet içerikli olaylardan etkilenmeleri, yaşantılarında şiddet içerikli durumlarla her an karşılaşabilecek olmasından kaynaklanabilmektedir.. Öyleki, kitle iletişim araçları başta olmak üzere yaşamın her karesinde şiddet olabilmektedir. Yaşamın doğasında da bu gerçek kabul edilmelidir. Ama şiddet gerçeği ne kadar kontrol altında tutulur ve şiddet içerikli olaylar ve davranışlar en aza indirilirse, insanlar bu konuda bilinçli ve sorumlu davranırsa dünya daha yaşanılabilir bir yer olur diye düşünülmelidir. Bu amaç için, en önemli disiplin ise eğitim olarak görülmektedir.

Öğrencilerin “Şiddete karşı duyarlılığını artırmaya yönelik olarak okulunuzda seminerler düzenlenmesini ister misiniz?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları çizelge 17’de verilmiştir.

Çizelge 17. Öğrencilerin “Şiddete karşı duyarlılığını artırmaya yönelik olarak okulunuzda seminerler düzenlenmesini ister misiniz?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları

Okul Düzeyi	f/%	Katılım Türü		Toplam
		Evet	Hayır	
İlköğretim	f	439	116	555
7.Sınıf	%	79,1	20,9	100
Ortaöğretim	f	452	103	555
10.Sınıf	%	81,4	18,6	100
Toplam	f	891	219	1110
	%	80,3	19,7	100

Öğrencilerin “Şiddete karşı duyarlılığını artırmaya yönelik olarak okulunuzda seminerler düzenlenmesini ister misiniz?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımlarına göre, ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin tamamına yakını, okullarında şiddeti karşı duyarlılığı artırmak amacıyla seminerler düzenlenmesini istemektedirler.

Öğrencilerin seminerler konusundaki görülen bu talebi, şiddete karşı bir şeyler yapmak istediklerini, herkesin bilinçli ve sorumlu olması gerektiğini düşündükleri şekilde değerlendirilebilir.

Öğrencilerin şiddete uğradığınızda ilk olarak nereye müracaat edersiniz? sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları Çizelge 18’de verilmiştir.

Çizelge 18. Öğrencilerin “Şiddete uğradığınızda ilk olarak nereye müracaat edersiniz?” Sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları

Okul Düzeyleri	f/%	Boş	Anneme	Babama	Karakola	Öğretmene	Okul müdürüne	Arkadaşlarım	Toplam
İlköğretim 7.sınıf	f	33	246	81	46	95	19	32	552
	%	6,0	44,6	14,7	8,3	17,2	3,4	5,8	100
Ortaöğretim 10. sınıf	f	17	176	93	56	46	44	118	550
	%	3,1	32,0	16,9	10,2	8,4	8,0	21,5	100
Toplam	f	50	422	174	102	141	63	150	1102
	%	4,5	38,3	15,8	9,3	12,8	5,7	13,6	100

Öğrencilerin “Şiddete uğradığınızda ilk olarak nereye müracaat edersiniz?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımlarına göre, ilköğretim öğrencileri ilk önce, annelerine daha sonra öğretmenlerine müracaat ettikleri görülmektedir. Ortaöğretim öğrencileri ise, ilk önce anneleri, daha sonra babaları ve karakol, şiddete uğradıklarında baş vurdukları yerler olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yaptıkları bu sıralamada, şiddete maruz kaldıklarında yaşanan ya da karşılaşılan olumsuzluğu kendilerine en yakın kişiye aktardıkları görülmektedir.

Öğrencilerin “Okulunuzda kendinizi güvende hissediyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları çizelge 19’da verilmiştir.

Çizelge 19. Öğrencilerin “Okulunuzda kendinizi güvende hissediyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları

Okul Düzeyi	f/%	Katılım Türü		Toplam
		Evet	Hayır	
İlköğretim	f	406	152	558
7.Sınıf	%	72,8	27,2	100
Ortaöğretim	f	377	182	559
10.Sınıf	%	67,4	32,4	100
Toplam	f	783	333	1117
	%	70,1	29,9	100

Öğrencilerin “Okulunuzda kendinizi güvende hissediyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları incelendiğinde, genel olarak ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin kendilerini okulda güvenli hissettikleri görülmektedir. Öğrencilerin yaklaşık 1/3’ünün okulda kendilerini güvenli hissetmemeleri ise üstünde durulması gereken bir bulgu olarak görülmektedir.

Öğrencilerin “Sorunlarınızı çözmeye kimden yardım alırsınız?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları çizelge 20’de verilmiştir.

Çizelge 20. Öğrencilerin “Sorunlarınızı çözmeye kimden yardım alırsınız?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları

Okul Düzeyleri	f/%	Boş	Ailemden	Kendim çözerim	Arkadaşlarımdan	Öğretmenlerimden	Toplam
İlköğretim 7.sınıf	f	11	362	100	33	40	556
	%	2,0	65,1	18,0	5,9	9,0	100
Ortaöğretim 10. sınıf	f	4	282	148	91	32	557
	%	0,7	50,6	26,6	16,3	5,7	100
Toplam	f	15	644	248	124	82	1113
	% %	1,3	57,9	22,3	11,1	7,4	100

Öğrencilerin “Sorunlarınızı çözmeye kimden yardım alırsınız?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları gö önüne alındığında, genel olarak karşılaşılan sorunları ilk önce aileden yardım alındığı görülmektedir. Ortaöğretim öğrencilerinin %26,6’sının sorunlarını kendilerinin çözdüğünü ifade etmesi ilköğretim öğrencilerinden ayrılan bir nokta olarak görülmektedir. Bu görüş farklılığı ortaöğretim öğrencilerinin sorumluluk alma ve kendi öz güvenlerinin oluşmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Öğrencilerin “Başarısız insanların şiddete daha eğilimli olduğu düşüncesine katılır mısınız?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları çizelge 21’de verilmiştir.

Çizelge 21. Öğrencilerin başarısız insanların şiddete daha eğilimli olduğu düşüncesine katılır mısınız? sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları

Okul Düzeyi	f/%	Katılım Türü			Toplam
		Boş	Evet	Hayır	
İlköğretim 7.Sınıf	f	16	313	229	558
	%	2,9	56,1	41,0	100
Ortaöğretim 10.Sınıf	f	11	347	199	557
	%	2,0	62,3	35,7	100
Toplam	f	27	660	428	1115
	%	2,4	59,2	38,4	100

Öğrencilerin “Başarısız insanların şiddete daha eğilimli olduğu düşüncesine katılır mısınız?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımlarına göre, ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin yarısından fazlası, başarısızlığı, şiddetin kaynağı olarak değerlendirmektedirler. Düşünüldüğünde başarısızlık insanları negatif yapan ve hırçınlaştıran bir durum olarak kabul edilmektedir. Öğrencilerinde bu gözlemi yapmaları ve bu bilinçte olmaları olumlu olarak değerlendirilmelidir.

Öğrencilerin, “Okul meclislerinde şiddet konusu ele alınıyor mu?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları çizelge 22’de verilmiştir.

Çizelge 22. Öğrencilerin “Okul meclislerinde şiddet konusu ele alınıyor mu?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları

Okul Düzeyi	f/%	Katılım Türü			Toplam
		Boş	Evet	Hayır	
İlköğretim	f	26	261	266	553
7.Sınıf	%	4,7	47,2	48,1	100
Ortaöğretim	f	26	198	321	545
10.Sınıf	%	4,8	36,3	58,9	100
Toplam	f	52	459	587	1098
	%	4,7	41,8	53,5	100

Öğrencilerin “Okul meclislerinde şiddet konusu ele alınıyor mu?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımlarına bakıldığında ilköğretim öğrencilerinin yarısı, ortaöğretim öğrencilerinin yarıdan fazlası, okullarda okullarda şiddet konusunun ele alındığını belirtmektedirler.

Öğrencilerin “Şiddetin en çok yer aldığı ortamlar nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı çizelge 23’te belirtilmiştir.

Çizelge 23. Öğrencilere Göre Şiddetin En Çok Yer Aldığı Ortamlar

	%
Sokak	45,3
Çevre	37,9
Okul	27,6
Arkadaş çevresi	20,7
Aile	11,3
Trafik	9,6

Öğrencilerin “Şiddetin en çok yer aldığı ortamların nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplara göre, şiddetin en çok yer aldığı ortamlar, sokak ve çevre olarak görülmektedir. Daha sonra okul ve arkadaş çevresi gelmektedir. Sokak ve çevrede var olan şiddet olgusunun okul ortamını ve arkadaş ilişkilerini olumsuz etkilediği düşünülebilir. Aile belirtilen ortamlara göre şiddetin daha az yer aldığı bir ortam olarak görülmektedir.

Sokak yaşantısı, çevre, okul ve aile yaşantılarına göre çok daha az kontrol edilebilen, insanların birbirlerini daha az ya da hiç tanımadıkları bir ortamdır. Bu açıdan değerlendirildiğinde sokak ve çevrede şiddet içerikli olayların daha fazla algılanması normal olarak değerlendirilmelidir.

Okullarda görülen şiddet olayları değerlendirildiğinde, okulun bulunduğu yer oldukça önemlidir. Okul çevresinin taşıdığı şiddet içerikli olumsuzluklar çoğunlukla çocukları olduğu kadar okulları da olumsuz yönde etkilemektedir.

Öğrencilerin, “Şiddete maruz kaldığınız ortamlar nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı çizelge 24’te belirtilmiştir.

Çizelge 24. Öğrencilerin Şiddete Maruz Kaldıkları Ortamlar

	%
Okul	18,4
Çevre	15,5
Arkadaş Çevresi	11,2
Aile	9,5
Trafik	3,4

Öğrencilerin, “Şiddete maruz kaldığınız ortamlar nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımına göre, daha çok okul, çevre ve arkadaş ortamında şiddete maruz kalmaktadırlar.

Öğrenciler günün büyük bir bölümünü okulda geçirmektedirler. Dolayısıyla günün büyük bir bölümünü ortak kuralların ve sorumlulukların olduğu ortamda geçirmektedirler. Öğrencilerin gelişim evrelerinde göz önünde bulundurularak, oluşan ya da karşılaşılan olayların sebepleri değerlendirilmelidir.

Öğrencilerin, “Ailede şiddet kimler arasında oluyor?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı Çizelge 25’te belirtilmiştir.

Çizelge 25. Ailede Şiddet Kimler arasında oluyor?

	%
Kardeşler Arasında	37,6
Anne – Baba Arasında	14,6
Baba İle Çocuklar Arasında	9,1
Anne İle Çocuklar Arasında	7,5

Öğrencilerin, “Ailede şiddet kimler arasında oluyor?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımına bakıldığında, aile içi yaşanan şiddet birinci derecede kardeşler arasında, ikinci derecede eşler arasında olduğu görülmektedir. Anne ve babanın çocuklar arasında şiddet unsurunun daha az olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin, gördüğü şiddet türleri çizelge 26’da belirtilmiştir.

Çizelge 26. Öğrencilerin Gördüğü Şiddet Türleri

	%
Sözel	52,2
Fiziksel	21,9
Duygusal	23,7
Diğer	2,2

Öğrencilerin, “gördüğü şiddet türleri” çizelge 26’ya göre değerlendirildiğinde, öğrencilerin yarısından fazlası gördükleri şiddetin sözel şiddet olduğunu ifade etmişlerdir.

Toplumda şiddet denildiğinde ilk akla gelen bir insanın başka bir insana ya da insanlara fiziksel olarak zarar vermesi şeklinde algılandığı görülmektedir. Sözel olarak kızma davranışı, daha az şiddet olarak algılanan ve tolere edilebilen bir davranış olarak algılanmaktadır. Sözel şiddetin bu şekilde zararsız algılanması, ya da kısmen kabullenilebilir olması, bu davranışın daha çok tercih edilmesine neden olmaktadır. Geline nokta öğrenciler kendilerine her gün kızma davranışının gerçekleşebildiğini, dayak ya da diğer fiziksel şiddetin nadiren görüldüğünü ifade etmektedirler. Dolayısıyla öğrenciler sözel şiddeti fizikşiddetten daha fazla görmekte ve daha fazla şiddet olarak algılamaktadır.

Öğrencilerin, “kimden şiddet gördünüz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı çizelge 27’de belirtilmiştir.

Çizelge 27. Öğrencilerin, “kimden şiddet gördünüz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı

	%
Arkadaş	28,5
Anne - Baba	15,7
Öğretmen -Yönetici	14,9
Akraba	4,5

Öğrencilerin, “Kimden şiddet gördünüz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımına göre değerlendirildiğinde arkadaş çevresi ilk sırada görülmektedir. Anne-baba, öğretmen ve yönetici daha sonra gelmektedir.

Öğrencilerin daha çok arkadaş çevresinde şiddet gördüklerini belirtmelerinin birkaç nedeni olabilir. En başta öğrenciler için arkadaş olarak değerlendirdiği birey sayısı aile bireylerinden ve okul öğretmen ve yöneticilerinden daha fazladır. Arkadaşları ile ilişkileri daha esneklerdir. Yaş olarak birbirlerine yakın oldukları için kendilerini savunabileceklerini düşünebilirler. Dolayısıyla arkadaş çevresinde şiddetin daha fazla olması değişik nedenlerle açıklanabilir.

Öğrencilerin, “Aile içerisinde istenmeyen bir davranış gösterdiğinizde nasıl cezalandırılırsınız?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı çizelge 28’de belirtilmiştir.

Çizelge 28. Öğrencilerin, “Aile içerisinde istenmeyen bir davranış gösterdiğinizde nasıl cezalandırılırsınız?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı

	%
Kızma	54,2
Yüksek Sesle Bağırma	28,2
T.V İzlememe	16,8
Aşağılanma	6,1
Odadan Çıkmama	5,4
Dövülme	4,8
Dayak Atma	4,0
Kulak Çekme	2,3
Tuvalet ve Banyoya Kapatılma	0,5

Öğrencilerin, “Aile içerisinde istenmeyen bir davranış gösterdiğinizde nasıl cezalandırılırsınız?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımına göre, kızma, başka bir anlamda sözel şiddetin yaygın olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yarısından fazlası kendilerine kızılarak cezalandırıldıklarını ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin, “Okulda istenmeyen bir davranış gösterdiğinizde nasıl cezalandırılıyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımları çizelge 29’da belirtilmiştir.

Çizelge 29. Öğrencilerin, “Okulda istenmeyen bir davranış gösterdiğinizde nasıl cezalandırılıyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımları

	%
Kızma	49,3
Yüksek Sesle Bağırma	32,8
Aşağılanma	17,4
Dövülme	10,5
Kulak Çekme	9,2
Dayak Atma	7,7

Öğrencilerin, “Okulda istenmeyen bir davranış gösterdiğinizde nasıl cezalandırılıyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımlarına göre, Ailede olduğu gibi okul ortamında cezalandırma şeklinin kızma ya da sözel şiddet olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yarısı okulda, yaşanan olumsuz durumlarda kendilerinin genelde kızılarak cezalandırıldıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 28 ve 29 birlikte değerlendirildiğinde, özellikle, yetişkinler kıama, davranışını bir hoşnutsuzluk ifadesi olarak gerçekleştirmektedirler. Bazende kontrol mekanizması olarak kullanırlar. Örneğin, bir baba çocuğunun okuldan geç dönmesine sinirlenir ve kızar. Bir daha geç kalmaması gerektiğini sert bir ifade ile söyler. Burada babanın amacı çocuğunun bir daha geç kalmaması için ikaz etmektir. Çocuk ise bu ikazları ceza ve şiddet olarak algılamaktadır. Bu durum, baba ile çocuk arasında olduğu gibi, öğrenci ile öğretmen ya da yönetici arasında da aynı şekilde gerçekleşmektedir. Çocuğun kızma eylemlerini şiddet olarak algılaması ve olumsuz etkilenmesi, yetişkinlerin şiddet algılarını gözden geçirmesi için önemli bir neden olarak görülmektedir.

Öğrencilerin “Çevrenizde gördüğünüz şiddet içeren davranışlar nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımları çizelge 30’da belirtilmiştir.

Çizelge 30. Öğrencilerin, Çevrenizde Gördüğünüz Şiddet İçeren Davranışlar Nelerdir? sorusuna verdikleri cevapların dağılımları

	%
Alay Etme	58,8
Vurma	32,1
Tekme Atma	29,6
Dayak atma	28,1
Haraç Kesme	8,1

Öğrencilerin “Çevrenizde gördüğünüz şiddet içeren davranışlar nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların okul düzeylerine göre dağılımlarına bakıldığında, yarıdan fazlası çevrelerinde alay etme şeklinde şiddet gördüklerini ifade etmişlerdir. Daha sonra fiziksel şiddet unsurlarının geldiği görülmektedir.

Özellikle arkadaş çevresinde öğrencilerin aralarında bir rekabet söz konusudur. Söz konusu rekabet bir çok konuda olabilmektedir. Dolayısı ile akran ilişkilerinde zayıf yönlerin sözle ifade edilmesi ve bu yolla psikolojik üstünlük sağlanması psikolojik bir gerçek olarak kabul edilmektedir. Yine rekabetten dolayı üstünlük sağlayabilmenin ya da diğer akranına hükmetmenin diğer bir yolu fiziksel ve psikolojik üstünlük sağlamak olduğu düşünülebilir.

Öğrencilerin “Şiddeti önlemek için yapılabilecekler nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımları çizelge 31’de belirtilmiştir.

Çizelge 31. Öğrencilerin “Şiddeti önlemek için yapılabilecekler nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımları

	%
Aile Eğitimi	56,3
Ahlaki Değerler	18,7
İnsan Hakları Eğitimi	14,5
Demokrasi Eğitimi	12,0
İşsizliğin Önlenmesi	7,4
Hukuki Yaptırımlar	7,7

Öğrencilerin “Şiddeti önlemek için yapılabilecekler nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımları göz önünde bulundurulduğunda, aile eğitimi %56,3 oranında ilk sırayı almaktadır. Daha sonra ahlaki değerler, insan hakları ve demokrasi eğitimi gelmektedir. Öğrencilerin şiddeti önleme konusunda en büyük sorumluluğun ailiye düştüğünü belirtmeleri değerlendirilmesi gereken bir olarak görülmektedir.

Aile, bir çok eğitimin temel olduğu, öğrenilenlerin pekiştirildiği, doğruya ve yanlışla karar verildiği bir kurum olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla şiddet konusunda önce aile içinde sonra dışarıya karşı tutumların nasıl olması gerektiğine aile karar vermektedir. Aile bireylerinin şiddet konusunda bilinçli olması ve sorumluluk taşınması şiddetin kontrol altına alınmasında büyük önem taşımaktadır. Aile eğitimi programlarının geliştirilerek uygulanmasının, şiddet ile mücadelede önemli katkılar sağlayacağı kabul edilen bir gerçektir.

Öğrencilerin, “Şiddetin kaynağı nedir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımları çizelge 32’de belirtilmiştir.

Çizelge 32. Öğrencilerin, “Şiddetin kaynağı nedir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımları

	%
T.V deki film kahramanları gibi güçlü olma isteği	58,6
Aile içi eğitim yetersizliği	54,3
Acımasız insanların daha çok saygı görmesi	50,8
Okulda örnek alınan kişiler	45,5
Mahallede örnek alınan kişiler	43,3
Şiddet için “Yerine göre doğrudur” denilmesi	42,3
Suç karşılığı verilen cezaların caydırıcı olmaması	40,7
Anne ve babanın yanlış öğütleri	37,9
Yeterince güvenliğin sağlanamaması	37,7
Ailenin çocuklarını sevmemesi	33,4
Ailenin maddi durumunun zayıf olması	24,6

Öğrencilerin, “Şiddetin kaynağı nedir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımlarına bakıldığında, ilksırada TV’deki film kahramanları gibi güçlü olma isteği görülmektedir. Daha sonra aile içi eğitim yetersizliği gelmektedir. Acımasız insanların daha çok saygı görmesi, okulda ve mahallede örnek alınan kişiler, şiddet için “Yerine göre doğrudur” denilmesi, Suç karşılığı verilen cezaların caydırıcı olmaması, anne ve babanın yanlış öğütleri, ise şiddete kaynak olan diğer etmenler olarak belirtilmiştir.

Öğrencilerin şiddetin kaynağı olarak gördükleri nedenlere bakıldığında ne kadar haklı oldukları ve doğru mantıkla düşündükleri görülmektedir. Televizyon başta olmak üzere, internet, gazete, dergi gibi iletişim araçları ve ortaya konan kahraman karakterler, çocuk ve gençleri olumsuz etkilemektedir. Öyleki hayal ürünü olan bir karakteri benimseyip kendi hayatlarında yaşatabilmektedirler.

Aile içi eğitimin önemini daha öncede vurgulayan gençler, şiddetin kaynağı olarak, okulda ve çevrede örnek alınan kişiler ve onlardan olumsuz etkilenme sürecini grmektedirler. Öğrencilerin şiddetin kaynağını genel olarak psikolojik etkilenme olarak görmeleri ayrıca ilgi çekici bir bulgu olarak görülmektedir.

Öğrencilerin, “Sevdiğiniz bir varlık elinizden alınırsa ne yaparsınız?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımları çizelge 33’de belirtilmiştir.

Çizelge 33. Öğrencilerin, “Sevdiğiniz bir varlık elinizden alınırsa ne yaparsınız?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımları

	%
Hiçbir şey yapmam	32,1
Şikayet ederim	27,5
Ağlarım	25,7
Saldırıırım	16,9

Öğrencilerin, “Sevdiğiniz bir varlık elinizden alınırsa ne yaparsınız?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımlarına göre, değerlendirildiğinde, şiddet unsuruna başvurmanın en son düşünüldüğü görülmektedir.

Öğrencilerin, “Öfkelendiğinizde ne yaparsınız?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımları çizelge 34’te belirtilmiştir.

Çizelge 34. Öğrencilerin, “Öfkelendiğinizde ne yaparsınız?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımları

	%
Öfkemi Belli Etmem	34,3
İçime Kapanırım	23,8
Ağlarım	22,9
Saldırım	20,5

Öğrencilerin, “Öfkelendiğinizde ne yaparsınız?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımları incelendiğinde, öfkenin içsel bir davranışa dönüştürüldüğü görülmektedir. Öfkenin belli edilmemesi, içine kapanma, ağlama bunun göstergesidir.

Tablo 33 ve 34 birlikte değerlendirildiğinde, öğrenciler, haksızlığa uğrama ve öfkelenme durumlarında bile, kızgınlarını içselleştirmeyi ve dışarıya vurmamayı tercih ettikleri görülmektedir. Bu da genel olarak öğrencilerin sebebi ne olursa olsun şiddete eğilimli olmadıklarının göstergesidir.

Öğrencilerin, “Sizce gençlerin şiddete yönelme nedeni nedir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımları çizelge 35’te belirtilmiştir.

Öğrencilerin, “Okullardaki ders dışı etkinlikler yeterli düzeyde midir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımları çizelge 36’da belirtilmiştir.

Çizelge 35. Öğrencilerin, “Okullardaki ders dışı etkinlikler yeterli düzeyde midir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımları

	%
Spor Aktiviteleri	38,8
Sosyal Etkinlikler	26,5
Sanatsal ve Kültürel Faaliyetler	16,1
Gezi Programları	15,3

Öğrencilerin, “Okullardaki ders dışı etkinlikler yeterli düzeyde midir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımlarına göre, ders dışı etkinlik olarak spor aktiviteleri ilk sırada yer almaktadır. Sosyal ve sanatsal etkinlikler. Gezi organizasyonları daha sonra gelmektedir. Okullarda yürütülen ders dışı etkinliklerin şiddeti önlemede etkili olduğu ve geliştirilmesi gerektiği kabul edilen bir gerçektir.

Öğrencilerin, “Sizce gençlerin şiddete yönelme nedeni nedir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımları çizelge 37’de belirtilmiştir.

Çizelge 36. Öğrencilerin, Sizce Gençlerin Şiddete Yönelme Nedeni Nedir? sorusuna verdikleri cevapların dağılımları

	%
Kendini kanıtlama duygusu	65,9
Şiddete maruz kalma	31,6
Saygı Görme İsteği	29,1
Statü Kazanma	11,6

Öğrencilerin, “Sizce gençlerin şiddete yönelme nedeni nedir?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımlarına bakıldığında, öğrencilerin kendini kanıtlama duygusunun büyük oranda şiddete yönelten unsur olarak değerlendirilmektedir.

Öğrencilerin, gelişimleri ile doğru orantılı olarak belli dönemlerde kendini kabul ettirme çabasının çok üst düzeyde olduğu dönemler geçirebildiği bilinmektedir. Bu süreçte arkadaş ve çevre ilişkileride eklenince çoğu zaman gençler hırs yapabilmekte ve kontrollerini kaybedebilmektedirler. Bu durumlarda psikolojik rehberlik oldukça önem taşımaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin sözel şiddeti daha fazla yaşadıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Çünkü genel toplumsal kanı, fiziksel saldırı ve engelleyici bir noktaya gelene kadar, yaşanan süreç, çok üzerinde durulmasına gerek olmayan bir nokta olarak görülmektedir. Dolayısıyla evde, okulda, çevrede kızmak,

bağırarak şiddet olarak algılanmamakla birlikte sık sık sözel şiddete başvurulmaktadır. Oysa, gelinen noktada bağırarak ve kızmak gibi davranışların dayak atma davranışının yerini aldığı görülmektedir. Bu araştırmada öğrencilerin sözel şiddeti en önemli şiddet olarak görmelerinin nedeni, sözel şiddeti çok sık yaşamalarından ve çevrelerinde görmelerinden kaynaklanmaktadır.

Aile şiddet konusunda sorumluluk alacak en önemli etken olarak görülmektedir. Aile eğitimi ile yetişkinlerin bilinçlendirilmesi şiddet ile mücadele konusunda göz ardı edilemeyecek bir gerekliliktir.

Çocuğun yaşadığı çevrede, arkadaş çevresinde yoğun olarak yaşadığı şiddet içerikli ilişkilerin aile ve okul ortamına taşınarak çeşitli olumsuzluklara neden olduğu görülmektedir.

BÖLÜM IV

ÖZET, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın özeti, bulgulara dayanarak ulaşılan sonuçlar ve geliştirilen öneriler yer almaktadır.

ÖZET

Şiddet, kısaca sertlik, sert ve katı davranış, kaba kuvvet kullanma biçiminde tanımlanabilmektedir. Şiddet olayları ise; insanları sindirmek, korkutmak için uygulanan her tür tutum ve davranışlardır.

Dar anlamda şiddet, fiziksel şiddeti tanımlar. Fiziksel şiddet ise, insanların bedensel bütünlüğüne karşı dışarıdan yöneltilen, sert ve acı verici bir edimdir. Geniş anlamda şiddet ise, insan üzerindeki fiziksel ve ruhsal etkileri açıkça ölçülemeyen, dolaylı biçimde hissedilen psikolojik şiddet şeklinde olabilmektedir.

Çocuklar veya bireyler, yaşamlarının önemli bir kısmını okullarda geçirmektedirler. Bu nedenle, okul bireyin yaşamında ve sosyalleşme sürecinde merkezi düzeyde bir öneme sahiptir. Diğer bir ifade ile okul, özellikle aile kurumundan sonra, bireylerin toplumsal beklentilere uygun sosyal davranış kazanmalarında ikincil sosyalleştirici bir unsur olarak önemli bir işlevi yerine getirmektedir.

Okulda şiddet kavramı ise, okul iklimi üzerinde olumsuz sonuçlar üreten, öğrencilerin öğrenme süreçlerine zarar veren, onların gelişimlerini engelleyen saldırgan ve suç benzeri davranışlardır. Genel olarak okuldaki şiddet, öğrenci ile öğrenci ve öğrenci ile öğretmenler veya okul yöneticileri/okul personeli arasında yaşanan tehdit ve fiziksel saldırıyı içermektedir.

Şiddet olgusu ülkemizde ve bir çok ülkede yadsınamaz bir gerçektir. Toplumların soysal yaşamda şiddet faktöründen etkilenmemesi şiddeti ortaya çıkaran etmenlerin etkisiz hâle getirilmesi ile mümkün olabilecektir. Bu süreçte en önemli stratejik görev eğitim sistemimize düşmektedir.

Bu araştırmanın genel amacı; Millî Eğitim Bakanlığı ilk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenimini sürdüren öğrencilerin şiddet kavramını nasıl algıladıkları ve kendilerini şiddete yönelten etmenlerin neler olduğunun belirlenmesidir. Bu araştırma ile elde edilecek verilerin, Millî Eğitim Bakanlığının şiddet olgusuna karşı yürüttüğü çalışmaların etkililiğinin artırılmasında katkıda bulunacağı umulmaktadır.

Araştırmada, öğrencilerin şiddet algıları çeşitli boyutlarıyla betimlenmiştir. Bu yüzden araştırma “nedir” sorusuna yanıt arayan tekil tarama modelinde bir araştırma olarak yapılandırılmıştır.

Araştırmanın genel evrenini 2006-2007 öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı ilk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır.

Örnekleme için kademeli örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu çerçevede alt evren belirlenmiştir. Buna göre, 81 ilin tamamından örnek almak yerine, illerin yer aldığı coğrafi bölgeleri dikkate alınmış ve her bölgeden ikişer il seçilmiştir. İllerin seçiminde, gelişmişlik düzeyleri ölçüt olarak alınmıştır. Örneklemin seçileceği yerleşim yeri alt evreni 14 il merkezinden oluşmuştur. Örnekleme oluşturan il merkezleri; Marmara bölgesinde İstanbul ve Balıkesir, Karadeniz bölgesinde Karabük ve Bolu, Ege bölgesinde İzmir ve Uşak, İç Anadolu bölgesinde Ankara ve Yozgat, Akdeniz bölgesinde Adana ve Mersin, Doğu Anadolu Bölgesinde Kars ve Ağrı, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Siirt ve Diyarbakır olarak belirlenmiştir. Her yerleşim yeri alt evreninden iki ilköğretim okulu, iki genel ortaöğretim okulu olmak üzere dörder okul alınmıştır. Bu bağlamda her coğrafi bölgeden sekizer okuldan örnek alınmıştır. Her okuldan alınacak öğrenci sayısı 20 olarak belirlenmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı ilk ve orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere yönelik olarak düzenlenen şiddet algılarını ve kaynaklarını değerlendirmeyi amaçlayan bu araştırmada, veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Anket formu araştırmanın genel amacı ve alt amaçları esas alınarak geliştirilmiştir, Anket maddeleri var olan durum ile varolması gereken durum arasındaki farkı ortaya koyabilecek biçimde oluşturulmuştur. Hazırlanan anket formu, yüz geçerliğini sağlamak üzere alan uzmanlarının görüşlerine sunulmuştur. Alan uzmanlarının eleştirileri doğrultusunda yeniden düzenlenen anket formları, asıl örnekleme yer almayacak olan yeterli sayıda öğrenciye uygulanarak elde edilen sonuçlar üzerinden güvenilirlik çalışmasına tabi tutulmuştur. Bu aşamadan sonra son biçimini alan anket, örnekleme oluşturan öğrencilere uygulanmıştır.

Araştırmada elde edilecek veriler, kodlanarak bilgisayara yüklenmiş ve “SPSS (Statistical package program for social sciences) 13,0 for Windows” istatistik programı kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin, yüzde (%), frekans (f), aritmetik ortalama (x), standart sapma (ss) analizleri yapılmıştır. Elde edilen bulgular, yorumlanarak raporlaştırılmıştır.

SONUÇLAR

1. Öğrenciler, daha çok sert davranmayı, kaba söz ve davranışlara muhatap olmayı şiddet olarak algılamaktadırlar. Ağız dalaşı, engelleme, lâf atma, alay etme, öğretmenlerin kızması ve buna benzer davranışları daha az derecede şiddet olarak algılamaktadırlar.
2. Her dört öğrenciden biri genel olarak, yaşam içinde şiddete maruz kalmaktadır.
3. Sokak ve çevre, şiddetin en çok yer aldığı ortamlardır.
4. Aile içerisinde şiddet ise en çok kardeşler arasında aile ortamında yaşanılmaktadır.
5. Öğrenciler genel olarak en fazla sözel şiddete maruz kalmaktadırlar.
6. Öğrenciler en fazla şiddet içerikli davranışı arkadaşlarından görmektedirler.
7. Öğrenciler çevrelerinde birinci derecede alay etme ve fiziksel saldırıları gözlemlemektedirler.
8. Öğrenciler, şiddeti önlemek için yapılması gereken en temel ve öncelikli tedbir olarak aile eğitimine önem vermek olduğunu belirtmektedirler.
9. Öğrenciler, şiddetin kaynağı olarak öncelikle; “TV’de film kahramanları gibi güçlü olma isteğini”, “aile içi eğitim yetersizliğini”ve “acımasız insanların daha çok saygı görmesini” değerlendirmektedirler.
10. Öğrenciler, sevdikleri bir varlık ellerinden alındığında hiçbir şey yapmamakta ve üzüntülerini kendi içlerinde yaşamaktadırlar. Öfkelendiklerinde ise yine içe kapanık tepkiler gösterdikleri görülmektedir.
11. Öğrencilere göre gençler, kendilerini kanıtlama duygusundan ve güvensiz bir ortamda yaşadıklarından ötürü şiddete yönelmektedirler.
12. Öğrenciler çevrenin hoyratça ve bilinçsizce kullanımını çevreye karşı bir şiddet olarak algılamaktadırlar.
13. Öğrenciler topluca sözel şiddete uğradıklarında olumsuzluğu kendi üzerlerine almaktadırlar.
14. Öğrencilerin kendilerine en yakın gördüğü kamu görevlileri öğretmenlerdir.
15. Öğrencilere göre, sebebi her ne olursa olsun insanlar öldürülmemelidir.

16. Öğrenciler yaşanan olumsuzluklar karşısında genelde sessiz kalmayı tercih etmektedirler.
17. Öğrencilerin şiddet içeren davranışlar sergilemesinde bilinç altı şiddet algısının belirleyici olduğu görülmektedir.
18. Aile, şiddete uğranıldığında ilk müracat edilen ve sorunların çözümünde etkili olan bir kurumdur.
19. Başarısızlık, insanları şiddete eğilimli hâle getiren önemli bir olgudur.
20. Gelişim çağındaki öğrencilerin kendi aralarındaki rekabet ortamı ve dışarıya karşı kendini kabullendirme isteği, çoğu zaman şiddet içeren davranışlara kaynaklık etmektedir.
21. Okullarda düzenlenen spor aktiviteleri, sosyal etkinlikler, gezi programları, sanatsal ve kültürel faaliyetler gibi ders dışı etkinliklerin etkili bir biçimde yürütülmesi, şiddet içerikli davranışların önüne geçilmesinde etkilidir.
22. Öğrenciler, şiddete şiddet ile karşılık vermeyi düşünmemektedirler.
23. Okulda ve çevrede örnek olarak alınan kişiler, şiddet açısından çocuk ve gençleri olumsuz etkileyebilmektedir.
24. Öğrenciler bir olumsuzlukla karşılaştıklarında, kendilerine en yakın olana başvurmaktadırlar. Bu durumda öğrenciler için önce aile, sonra öğretmenleri sorun çözücü görevini üstlenmektedir.
25. Şiddet olayları okul ve öğrenci boyutunda en çok körükleyen, çevresel etmenlerdir.

ÖNERİLER

1. Okullar çocuğa, şiddetten arındırılmış bir çevre sunmalı ve topluma mal olmuş dengesizlikleri olabildiğince daha dengeli bir hale getirerek çocuklara özel bir çevre oluşturmalıdır.
2. Ailede, okulda ve çevrede şiddetin önlenmesi için toplum ve okulda belli bir düzeye gelmesi beklenmemelidir. Özellikle sözel şiddet konusunda önlemler alınmalı ve yeni stratejiler geliştirilmelidir.
3. Yetişkin eğitimi programları başta olmak üzere, tüm örgün ve yaygın eğitim programlarında şiddet konusu, derecelendirilerek sistemli bir biçimde yer almalı, sosyal faaliyetlerle desteklenmelidir.
4. Televizyon kanalları başta olmak üzere tüm görsel ve yazılı kitle iletişim araçları şiddet konusunda sorumluluk almalıdır.
5. Rehberlik araştırma merkezleri, şiddet konusunda daha duyarlı ve yararlı olabilecek yeni yaklaşımlar üzerinde çalışmalıdır.
6. Öğrencilerde oluşan, “güvensiz ortamda yaşama”, “kendini kabul ettirme” ve “güçlü olana pirim tanıma” gibi ön yargıları giderecek bilinçlendirici çalışmalar yapılmalıdır.
7. Şiddetle mücadele ile ilgili olumlu yönde toplumsal harekete ve bilinçlenmeye yol açabilecek kampanyalar düzenlenmelidir.
8. Öğretmen ve velilere yönelik olarak şiddet konusunda eğitimler düzenlenmelidir.
9. Gençlik merkezlerinin ve aile danışma merkezlerinin sayılarının artırılarak; araştırma merkezleri personeli de dahil olmak üzere personelin psikososyal, aileye yönelik psikososyal destek hizmetlerini verebilecek düzeye getirilmesi gerekmektedir.
10. Gençlere ve çocuklara yönelik yaz kampları da dahil olmak üzere sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklere ulaşmaları temin edilmelidir.
11. Öğrenci konseyi, veli konseyi, öğretmen konseyi, eğitim konseyi oluşturularak bir model oluşturulmalı ve yaygınlaştırılmalıdır.
12. Eğitim ortamlarının bireysel farklılıklar dikkate alınarak düzenlenmesi ile terk ve devamsızlıkların en aza indirilmeli, sosyal bütünleşme sağlanmalıdır.
13. Okulda, ailede, çevrede, arkadaşlıkta, demokrasi kültürü benimsetilmeli ve okul ortamında uygulanmalıdır.

KAYNAKÇA

BUKA, Stephen ve Felton Earls (1993), “Early Determinants of Delinquency and Violence”, Health Affairs, 12 (4), p. 46-64

CONGER, Rand D. (1976), “Social Control and Social Learning Models of Delinquent Behaviour: A Synthesis”, Criminology, 14, p. 17-40

EARLS, Felton J. (1994). “Violence and Today’s Youth”, Critical Issues for Children and Youth, 4 (3): 4-23.

HINDELANG, Michael J.(1973), “Causes of Delinquency: A Partial Replication and Extension”, Social Problems, 20, p. 471-487

KIZMAZ, Zahir.(2006), “Okuldaki şiddet davranışının kaynakları üzerine kuramsal bir yaklaşım” C.Ü. Sosyal bilimler dergisi, cilt 30, no.1

KRUG, Etienne G., Linda L. Dahlberg, James A. Mercy, Anthony B. Zwi and Rafael Lozano (ed.) (2002), World Report on Violence and Health, Ceneva: World Health Organization

ÖZCEBE, Hilal, Didem Uysal ve diğerleri (2005), “Ankara’da bir İlköğretim Okulunda Erken ve Orta Dönem Adölesanlarda Şiddet Algısı ve Şiddet Davranış Sıklığının Değerlendirilmesi 2005 ”, <http://iogm.meb.gov.tr/siddetveokul/index.htm>

TEZCAN, Mahmut (1996), “Bir Şiddet Ortamı Olarak Okul”, Cogito, Sayı, 6-7, s.105-108, İst.:Yapı Kredi Yay.

TBMM Araştırma Komisyon Raporu, (2007)

Türkçe Sözlük, TDK, Son Baskı

EKLER

ÖĞRENCİLERİN ŞİDDET ALGILARI (15-20 Yaş grubu)

Sevgili öğrenciler,

Değişen toplum şartları bütün dünyada şiddeti gündeme getirmiştir. Buna paralel olarak ülkemizde de son zamanlarda şiddet gündeme gelmiştir. Aşağıdaki ankete içten vereceğiniz cevaplar okullarımızdaki şiddetin derecesini ve türünü öğrenmesi açısından son derece önemlidir.

Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

EARGED BAŞKANLIĞI
www.earged@meb.gov.tr

1. Kişisel Bilgiler

Okul :

Yaş :

Cinsiyet :

Baba Mesleği :

Anne Mesleği :

İliniz :

2. Anne ve babanızın öğrenim durumu

	Anne	Baba
Okuryazar değil	()	()
Okuryazar	()	()
İlkokul mezunu	()	()
Ortaokul mezunu	()	()
Lise mezunu	()	()
Yüksek okul mezunu	()	()
Üniversite mezunu	()	()
Lisansüstü	()	()

3. Anne ve babanızın hâlen yapmakta olduğu işteki durumu

	Anne	Baba
Ücretli ve maaşlı	()	()
Yevmiyeli	()	()
İşveren	()	()
Kendi hesabına	()	()
Ücretsiz aile işçisi	()	()
Çalışmıyor	()	()

4. Anne babanız beraber mi yaşıyor?

() Evet () Hayır

5. Bulduğunuz bölgede kaç yıldır yaşıyorsunuz?

() 1 yıldır
() 2 yıldır
() 3 ve daha fazla

6. Ailenizin toplam aylık geliri

() 200-400 YTL
() 400-600 YTL
() 600-800 YTL
() 800-1000 YTL
() 1000-1500 YTL
() 1500-2000 YTL
() 2000 YTL ve üstü

7. Şiddet deyince aşağıdakilerden hangileri aklınıza geliyor? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

() Sert davranma
() Tartaklanma
() Başkası tarafından yaralanma
() Kaba söz ve davranış
() Her türlü engelleme
() Özgürlükleri kısıtlama
() Baskı kurulması
() Küçük düşürülme
() Azarlanma
() Hakarete uğrama
() Küfür edilme
() Laf atılma
() Ağız dalaşı
() El şakası (Tekme, tokat, yumruk)
() Beden diliyle kötü tavır takınma
() Alay edilme

- Eksikliklerin yüze vurulması
- Hoşlanılmayan tarzda hitap edilme
- İğneleyici şekilde konuşma
- Manevi değerlere hakaret edilmesi
- Mala zarar verme
- Kişinin duygularını incitecek sözler ya da davranışlar
- Öğretmenimizin bizi küçük düşüren sözler söylemesi
- Öğretmenin kızması
- Öğretmenin tehdit etmesi
- Öğrencilerin tehdit etmesi
- Anne babanın tehdidi
- Diğer belirtiniz.....

8. Şiddetin en çok hangi ortamlarda olduğunu düşünüyorsunuz?

- Okul
- Sokak
- Aile
- Trafik
- Arkadaş çevresi
- Çevre

9. Dolaylı ya da doğrudan şiddete maruz kaldınız mı?

- Evet Hayır

Kaldıysanız, şiddet türlerinin hangisine uğradığınızı belirtiniz.....

10. Şiddete hangi ortamda maruz kaldınız? (Şiddet gördüyseniz)

- Okul
- Çevre
- Aile
- Arkadaş çevresi
- Trafik

11. Ailenizde aşağıdakilerden hangileri arasında şiddet yaşandı?

- Baba ile anne arasında
 Kardeşler arasında
 Baba ile çocuklar arasında
 Anne ile çocuklar arasında
 Diğer.....

12. Ařađdaki şiddet türlerinden hangisini gördünüz?

- Sözel
 Duygusal
 Fiziksel
 Cinsel

13. Hiç şiddet uygulanan bir ortamda kaldınız mı?

- Evet Hayır
Kaldıysanız hangi ortamda belirtiniz.....

14. Hiç tehdit edildiniz mi?

- Evet Hayır

15. Ařađdaki kişilerin hangilerinden řimdiye kadar şiddet gördünüz?

- Arkadaş
 Anne-Baba
 Akraba
 Öğretmen-yönetici
 Diğer belirtiniz.....

16. şiddet görme sıklığınız

- Her gün görmekteyim
 Haftada en az bir kere şiddet görmekteyim
 Ayda en az bir kere şiddet görmekteyim
 Yılda en az bir kere şiddet görmekteyim

17. Aile içinde istenmeyen bir davranış gösterdiğinizde nasıl cezalandırılıyorsunuz?

- Yüksek sesle bağırma
- Dövülme
- Kızma
- Aşağılanma
- Kulak çekme
- Dayak atma
- Tuvalet ve banyoya kapatılma
- Odadan çıkmama
- Televizyon seyretmeme
- Diğer.....

18. Okulda, istenmeyen bir davranış gösterdiğinizde nasıl cezalandırılıyorsunuz?

- Yüksek sesle bağırma
- Dövülme
- Kızma
- Aşağılanma
- Kulak çekme
- Dayak atma
- Diğer belirtiniz.....

19. İki arkadaşınızı kavga ederken gördüğünüzde bu durumdan canınız sıkılır mı?

- Evet
- Hayır

20. Çevrenizde, arkadaş ortamında arkadaşlarınızın birbirine karşı aşağıdaki davranışlardan hangisini gerçekleştirdiğini gördünüz?

- Dayak atma
- Haraç kesme
- Kavga
- Vurma
- Tekme atma
- Herhangi bir kusurla alay etme

21. Aşağıdaki, şiddeti önlemeyle ilgili ifadeleri önem sırasına göre sıralayınız.

- Demokrasi eğitimi
 İnsan hakları eğitimi
 Ahlaki değerler
 Hukukî yaptırımlar
 İşsizliğin önlenmesi
 Aile eğitimi
 Diğer belirtiniz.....

22. Dolaylı da olsa trafikte şiddete maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz?

- Evet Hayır

23. Çevrenin hoyratça kullanılmasını doğaya karşı bir şiddet olarak niteleyebilir misiniz?

- Evet Hayır

24. Topluca azarlandığınızda veya aşağılandığınızda bunu kendi üzerine alırmısınız?

- Evet Hayır

25. Okulun dışında azarlandığınız veya aşağılandığınız olur mu?

- Evet Hayır
Cevabınız evet ise türünü belirtiniz.....
Kimler tarafından belirtiniz.....

26. Kamu görevlileri karşısında ürküntü veya endişeye kapılır mısınız?

- Evet Hayır

27. Kendinize anne ve babanızdan sonra en yakın gördüğünüz kamu görevlisi aşağıdakilerden hangisidir?

- Öğretmen Muhtar Doktor Polis Diğer

28. TV’de izlediğiniz ve en çok beğendiğiniz üç tane yerli veya yabancı filmin adını belirtiniz.

.....

29. İzlediğiniz film kahramanlarından biri olma fırsatı size verilseydi kim olurdu? Nedenini belirtiniz.

.....

30. Kaybeden bir futbol takımının taraftarı olsanız sizi yenen takım oyuncularına dayak atılması hoşunuza gider mi?

() Evet () Hayır

31. “Futbol boks ya da güreş yapanlar birbirlerine ne kadar kızarsa müsabaka o kadar zevkli olur.” Düşüncesine katılıyor musunuz?

() Evet () Hayır

32. Hangi gerekçeyle olursa olsun çaresiz insanların öldürülmelerini doğru bulur musunuz?

() Evet () Hayır

33. Herhangi bir arkadaşınızla bir sorun yaşarsanız bu sorunda siz haklı olsanız nasıl bir tepki vermeyi arzu edersiniz?

- () Kavga ederim
- () Küfür ederim
- () Şikâyet ederim
- () Susarım
- () Bana sorun yaşatan arkadaşlara daha çok sorun yaratırım
- () Kızdığımı belli etmem

34. Herhangi bir öğretmenle bir sorun yaşarsanız bu sorunda siz haklı olsanız nasıl bir tepki vermeyi arzu edersiniz.

- () Öğretmene elimden geleni yaparım
- () Küfür ederim
- () Şikâyet ederim
- () Susarım
- () Öğretmene sorun yaratırım
- () Kızdığımı belli etmem

35. “Her erkek çocuk dövüşmesini öğrenmelidir.” Fikrine katılıyor musunuz?

() Evet () Hayır

36. Arasında da olsa rüyalarınızda başkalarının sizi hırpaladığını görür müsünüz?

() Evet () Hayır

37. Arasında da olsa rüyalarınızda başkalarını dövdüğünüzü görür müsünüz?

() Evet () Hayır

38. Şiddetin kaynağını aşağıdakilerden hangisi olarak görüyorsunuz? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz.)

- () Anne ve babaların yanlış öğütleri
() Ailenin maddi durumunun zayıf oluşu
() Ailenin çocukları sevmemesi
() Televizyondaki film kahramanları gibi güçlü olma isteği
() Okulda örnek alınan kişiler
() Mahallede örnek alınan kişiler
() Çevrede şiddet için: “Yerine göre doğrudur.” denilmesi
() Toplumdaki insanlardan acımasız olanların daha çok saygı gördüğüne inanılması

39. Şiddete karşı duyarlılığını artırmaya yönelik olarak okulunuzda seminerler düzenlenmesini ister misiniz?

() Evet () Hayır

40. Şiddete uğradığınızda ilk olarak nereye müracaat edersiniz?

- () Anneme
() Babama
() Karakola
() Öğretmenime
() Okul müdürüne
() Arkadaşıma

41. Sevdiğiniz bir nesne veya varlık elinizden alındığında aşağıdaki tepkilerden hangisini verirsiniz?

- () Ağlarım
() Şikâyet ederim
() Acımasızca saldırırım
() Hiçbir şey yapmam

42. Aşağıdakilerden hangilerini şiddetin kaynağı görüyorsunuz?

- Manevi değerlerdeki yozlaşma
 Aile içi eğitimin yetersizliği
 Okuldaki eğitimin yetersizliği
 Yeterince güvenliğin sağlanamaması
 Suç karşılığında verilen cezaların caydırıcı olmaması
 Göç
 Diğer belirtiniz.....

43. Çevrenizdeki çocuklardan şiddet eğilimi taşıyanların mutlu bir aile yaşantısı olduğuna inanıyor musunuz?

- Evet
 Hayır
 Şiddetin mutlulukla ilgisi olduğunu düşünmüyorum

44. Öfkelendiğinizde aşağıdakilerden hangilerini yaparsınız?

- Saldırıyorum.
 Kendi içime kapanırım.
 Öfkemi belli etmemeye çalışırım.
 Ağlarım.
 Şikâyet ederim.
 Diğer belirtiniz.....

45. Okulunuza giderken veya mahallenizde yanınızda çakı-bıçak vb. taşıyor musunuz?

- Evet
 Hayır

46. 45. soruya cevabınız evet ise taşıma nedeniniz aşağıdakilerden hangileridir?

- Güvensiz bir ortam olduğu için
 Gösteriş olsun diye
 Filmlerdeki insanları örnek aldığım için
 Karizma sağladığı için
 Diğer belirtiniz.....

47. Size göre okullarda aşağıdaki ders dışı etkinliklerden hangileri yeterli düzeydedir?

- Spor aktiviteleri
- Sanat ve kültürel faaliyetler
- Gezi programları
- Sosyal etkinlikler
- Diğer

48. Okulunuzda kendinizi güvende hissediyor musunuz?

- Evet
- Hayır

49. Sizce aşağıdaki ifadelerden hangileri gençlerin şiddete yönelmesinin nedenidir?

- Statü kazanma
- Saygı görme isteği
- Şiddete maruz kalma
- Kendini kanıtlama duygusu

50. Sorunlarınızı çözmede kimden yardım alırsınız?

- Ailemden
- Kendim çözerim
- Arkadaşımdan
- Öğretmenlerimden

51. Komşularla ilgili ifadelerden hangilerine katıldığınızı belirtiniz?

- Komşularımızla sık sık gelip gideriz.
- Komşuluk bağlarımız iyi değildir.
- En yakın komşumuzla dargınız.
- Komşumuzun çocuğuyla oynamama annem babam izin vermez.

52. Çevrenizde şiddete eğilimli kişiler varsa bu kişilerin kültürlü olduklarını söyleyebilir misiniz?

- Evet
- Hayır
- Şiddet kültürle ilgili bir olay değildir.

53. İzlediğiniz filmlerdeki karakterlerin, size göre yaşça büyük olan insanların hangi davranışlarını örnek aldığınızı belirtiniz.

- İnsanlara iyilik etmesini
- Güçsüzlere el kaldırmamasını
- Yerine göre şiddeti kullanıp adaleti sağlamasını
- Yenilmez oluşunu
- Giyinişini
- Saç vb. modellerini
- Arkadaşlıklarını
- Arkadaşların birbirine her ortamda sahip çıkmalarını

54. Hâlen devam ettiğiniz sınıfta ortalama başarınız nedir?

- 1.50-2.00 arası
- 2.50-3.00 arası
- 3.50- 4.00
- 4.50-5.00

55. Başarısız insanların şiddete daha eğilimli olduğu düşüncesine katılır mısınız?

- Evet
- Hayır

56. Okul meclislerinde şiddet konusu ele alınıyor mu?

- Evet
- Hayır

57. Sizce toplumdaki şiddetin kaynağı neler olabilir? Düşüncelerinizi yazınız.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Anket Bitmiştir Teşekkür Ederiz.

